

**Φαρμακευτική αγορά
στην Ελλάδα:
Γεγονότα και Στοιχεία
2021
&
Η συμβολή του κλάδου
φαρμάκου στην
οικονομία**

**Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής ΙΟΒΕ, Καθηγητής ΟΠΑ
Άγγελος Τσακανίκας, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ, Επιστημονικός Σύμβουλος ΙΟΒΕ**

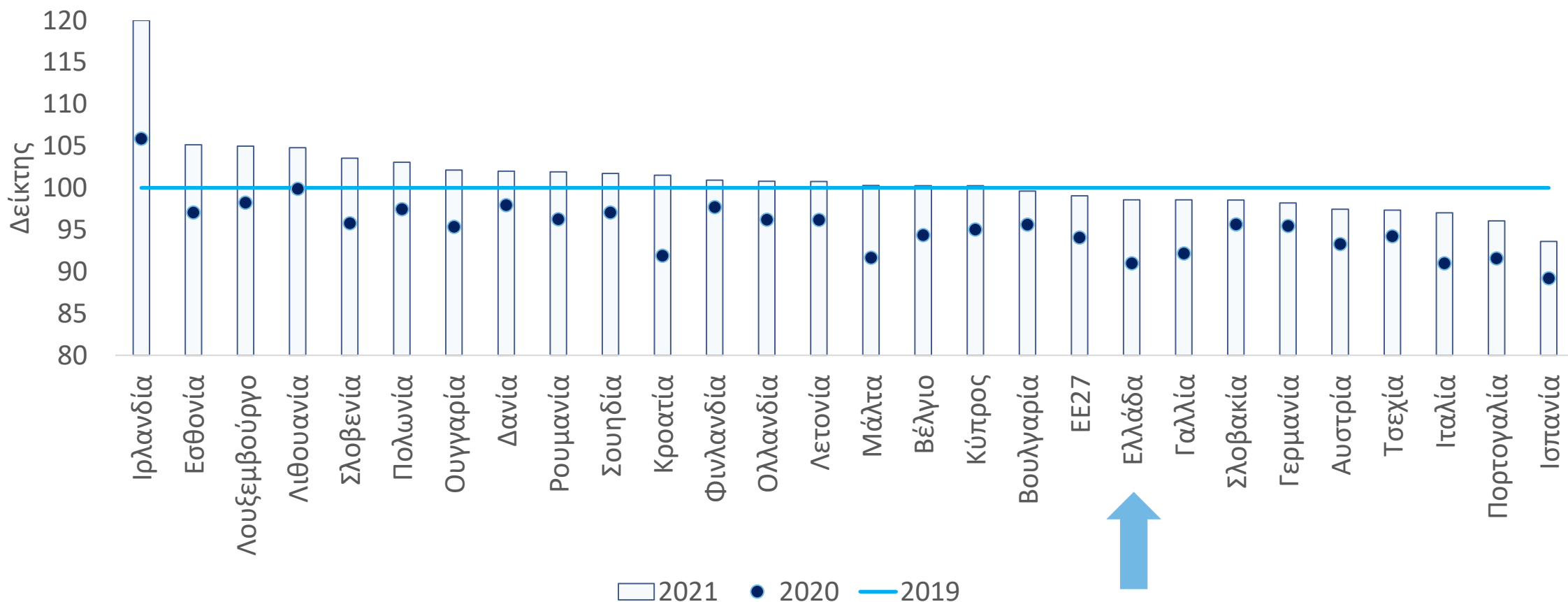
Πέμπτη, 23 Ιουνίου 2022

Δομή παρουσίασης

- Οικονομικό περιβάλλον και τάσεις
- Δημογραφικό προφίλ πληθυσμού
- Χρηματοδότηση υγείας
- Δαπάνη φαρμάκου
- Βιομηχανία φαρμάκου
- Συμβολή του κλάδου στην οικονομία

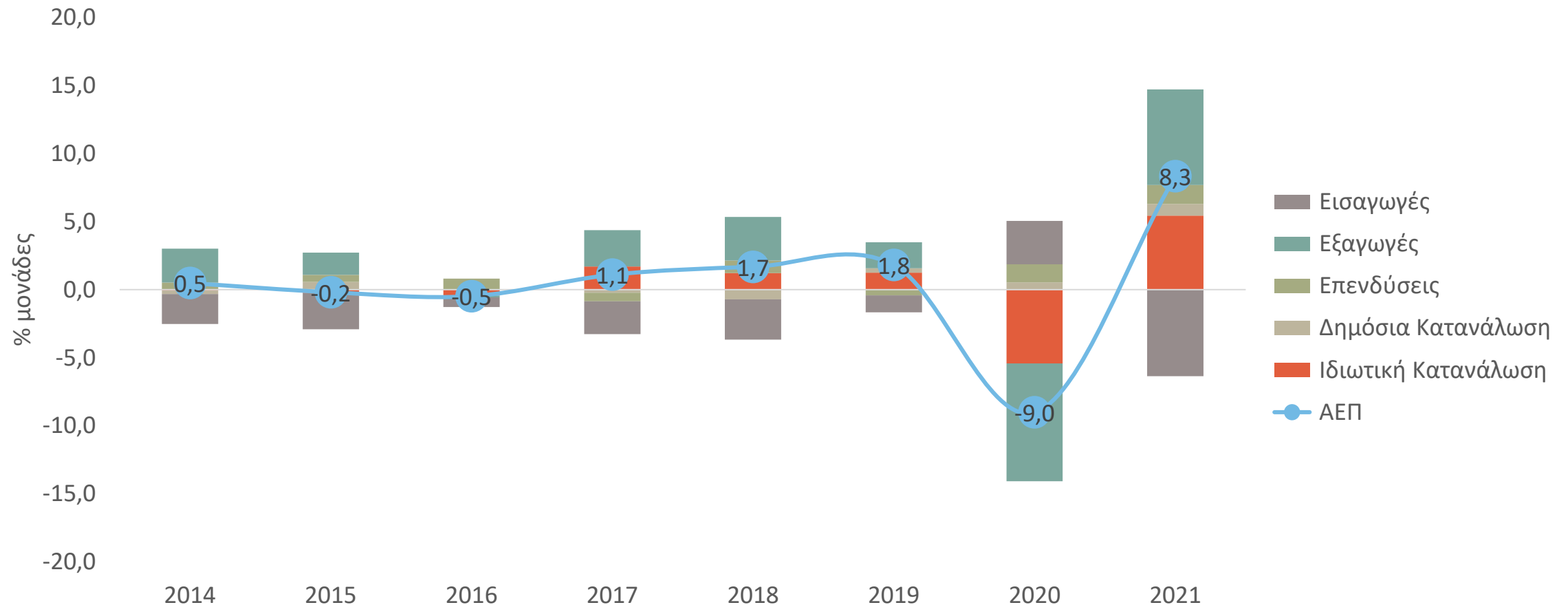
Πτώση του ΑΕΠ μέσα στο 2020, ανάκαμψη με τα μέτρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ το 2021. Η Ελλάδα κοντά στα επίπεδα του 2019.

Δείκτης επιδόσεων ΑΕΠ με βάση το 2019

Ύφεση -9% το 2020 λόγω πτώσης των εξαγωγών και της ιδ. Κατανάλωσης. Ισχυρή ανάκαμψη το 2021 κατά 8,3%, λόγω αντιστροφής των παραπάνω συνιστωσών.

ΑΕΠ και Συνιστώσες

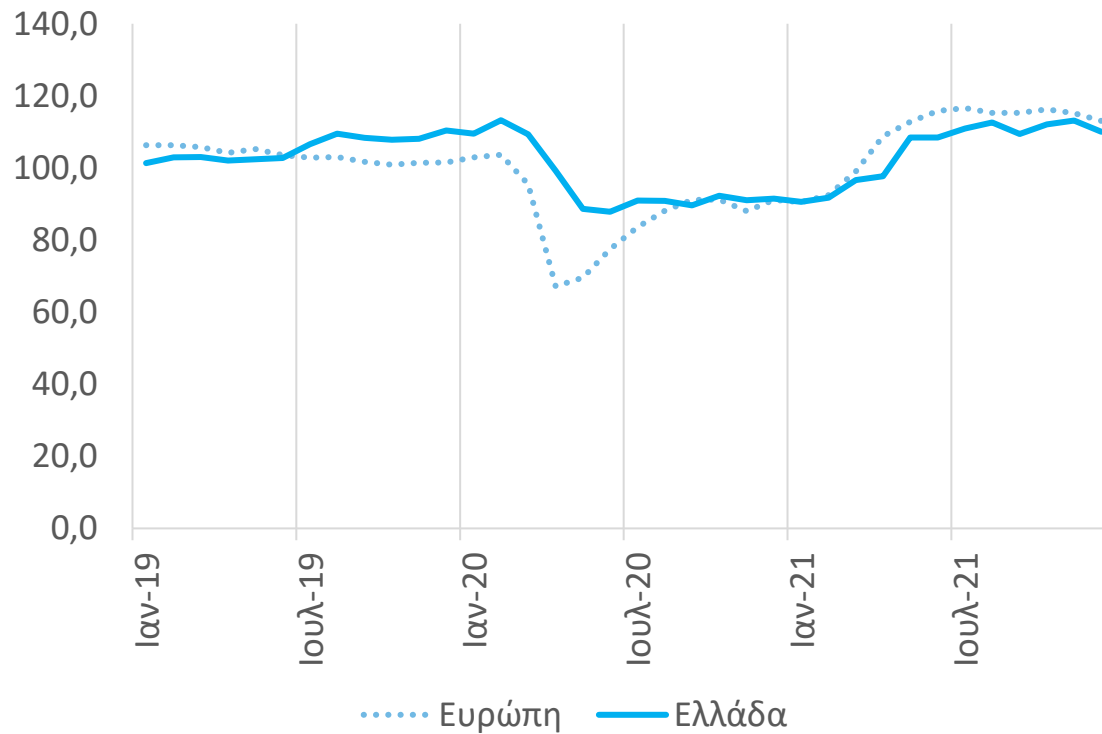
Διατήρηση του οικονομικού κλίματος με υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος παρέμεινε υψηλότερα στην Ελλάδα σε όλη τη διάρκεια του 2020, σε σύγκριση με την ΕΕ.

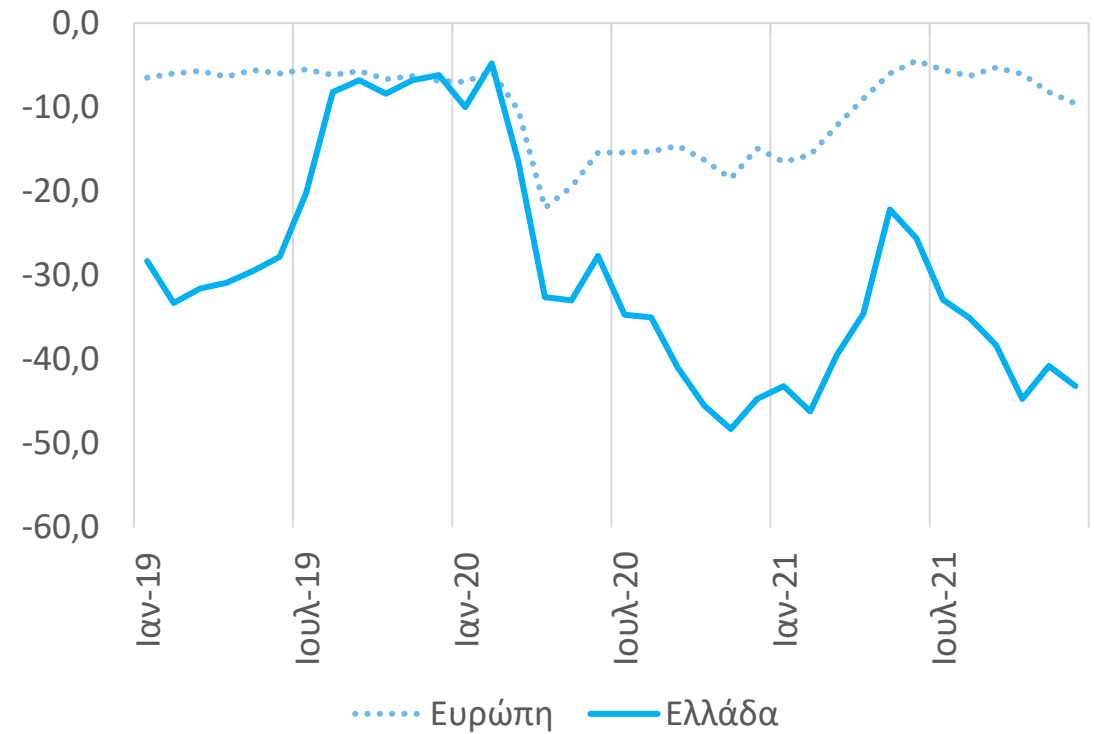
Αντίστροφη τάση το 2021, με την Ελλάδα να υποχωρεί.

Κατακόρυφη υποχώρηση καταναλωτικής εμπιστοσύνης το 2020 με μια μικρή ανάπαυλα τον Ιούνιο. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη συγκρατήθηκε στην υπόλοιπη Ευρώπη, έπειτα από την πτώση του πρώτου 4μηνου του 2020.

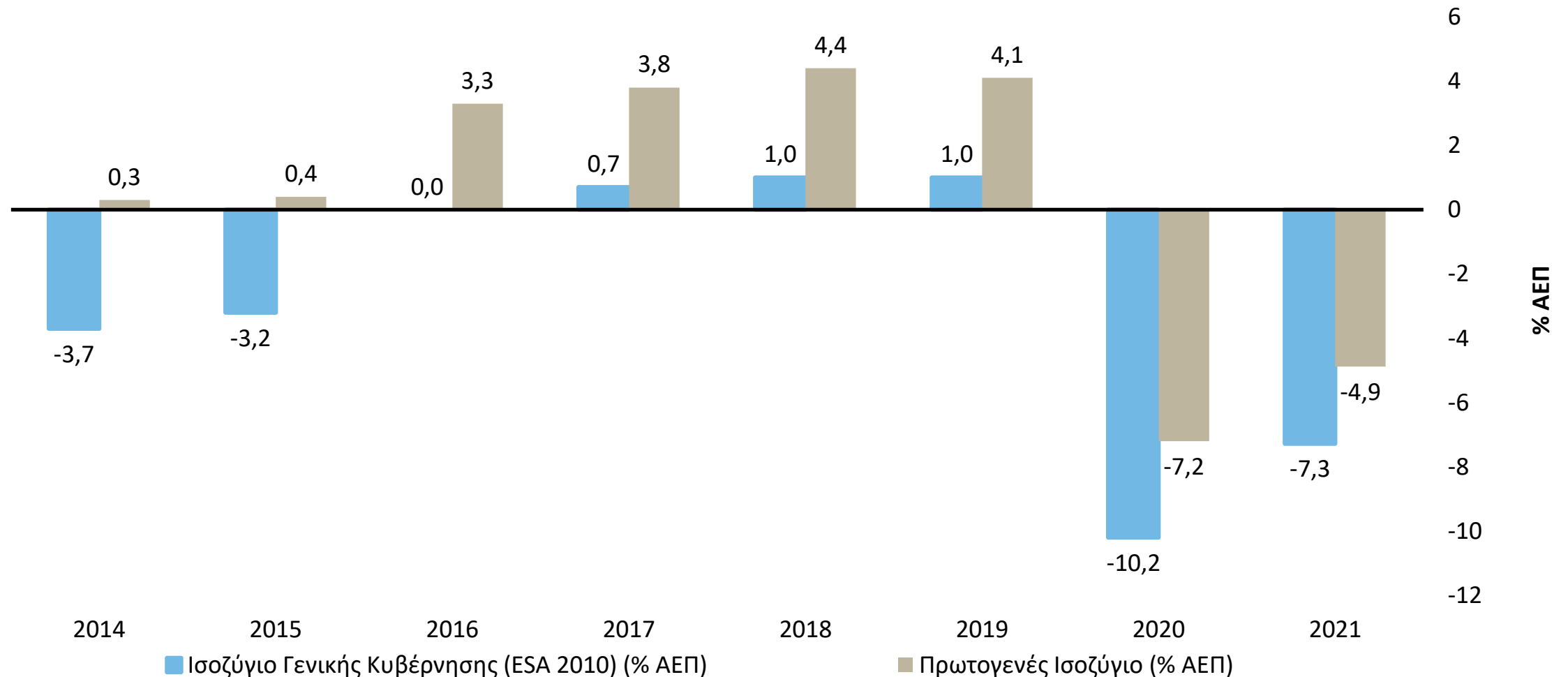
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Καταναλωτική Εμπιστοσύνη

Η χρήση δημοσιονομικών εργαλείων για την αναχαίτιση της ύφεσης αντέστρεψε τα πλεονάσματα που είχαν δημιουργηθεί μέχρι το 2019. Σταδιακή αποκλιμάκωση το 2021 λόγω αύξησης του ΑΕΠ.

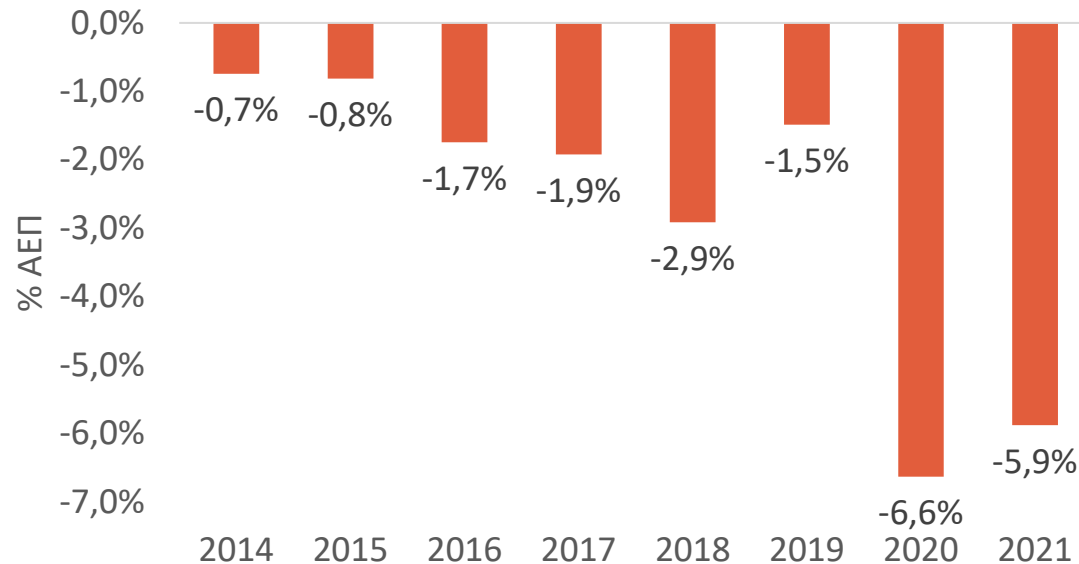

Διόγκωση του ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών τη διετία 2020-2021

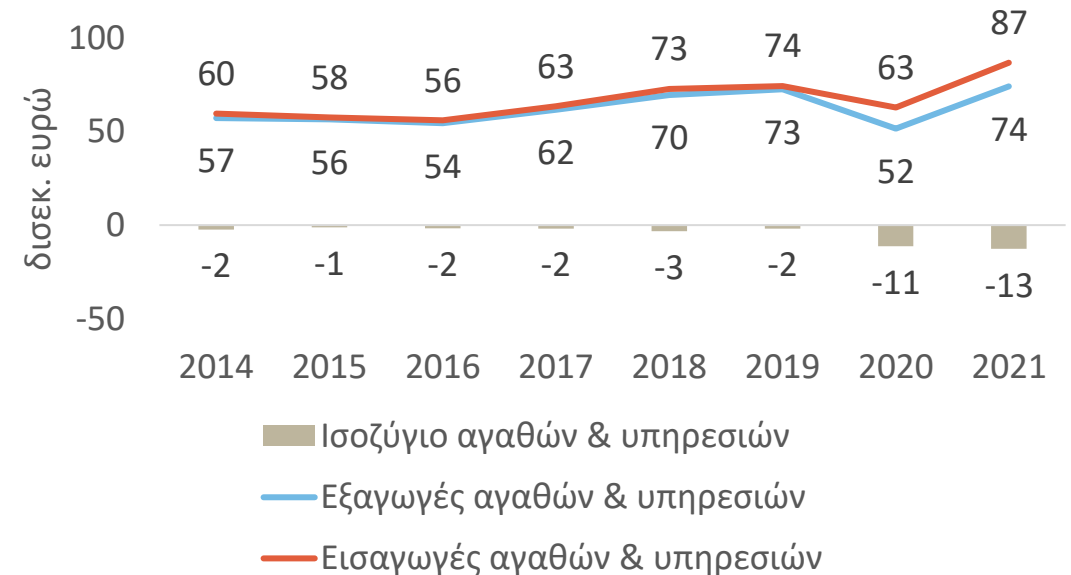
Το έλλειμμα διαμορφώθηκε στο -5,9% του ΑΕΠ το 2021, με μικρή διόρθωση από το 2020, σχεδόν τριπλάσιο σε σύγκριση με την περίοδο 2014-2019

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών υποχώρησαν το 2020 κατά €21 δισεκ. και οι εισαγωγές κατά €11 δισεκ., ενώ το 2021 οι εισαγωγές στα €87 δισεκ. και οι εξαγωγές στα €74 δισεκ.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

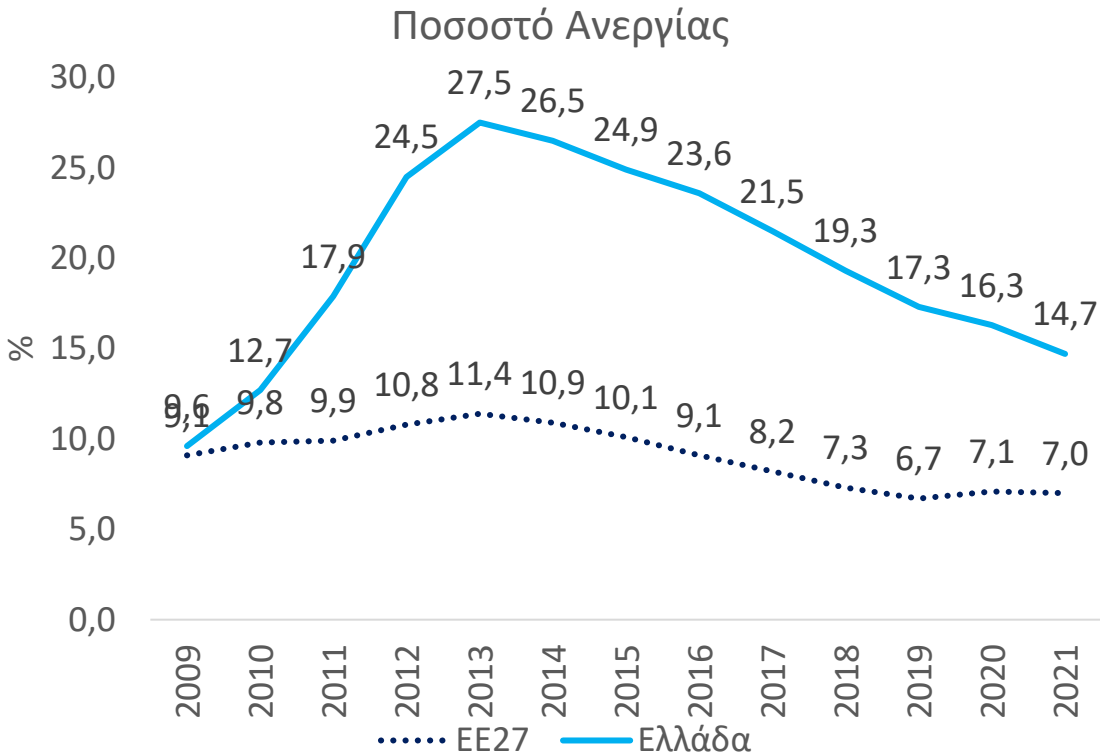

Αγαθά & Υπηρεσίες

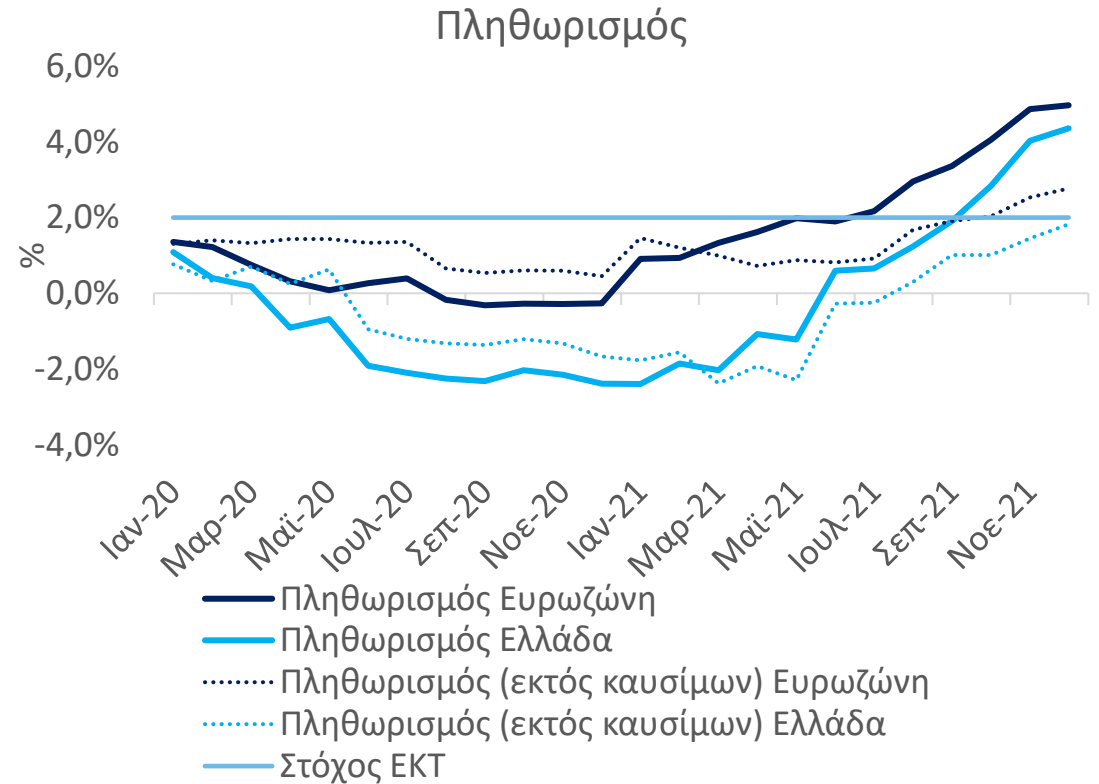

Σταδιακή αποκλιμάκωση της ανεργίας στην Ελλάδα από το 2013, με αύξηση του πληθωρισμού το 2021

Η ανεργία στην Ελλάδα βρίσκεται στο 14,7%, σε διπλάσιο ποσοστό από την ΕΕ (7,0%)

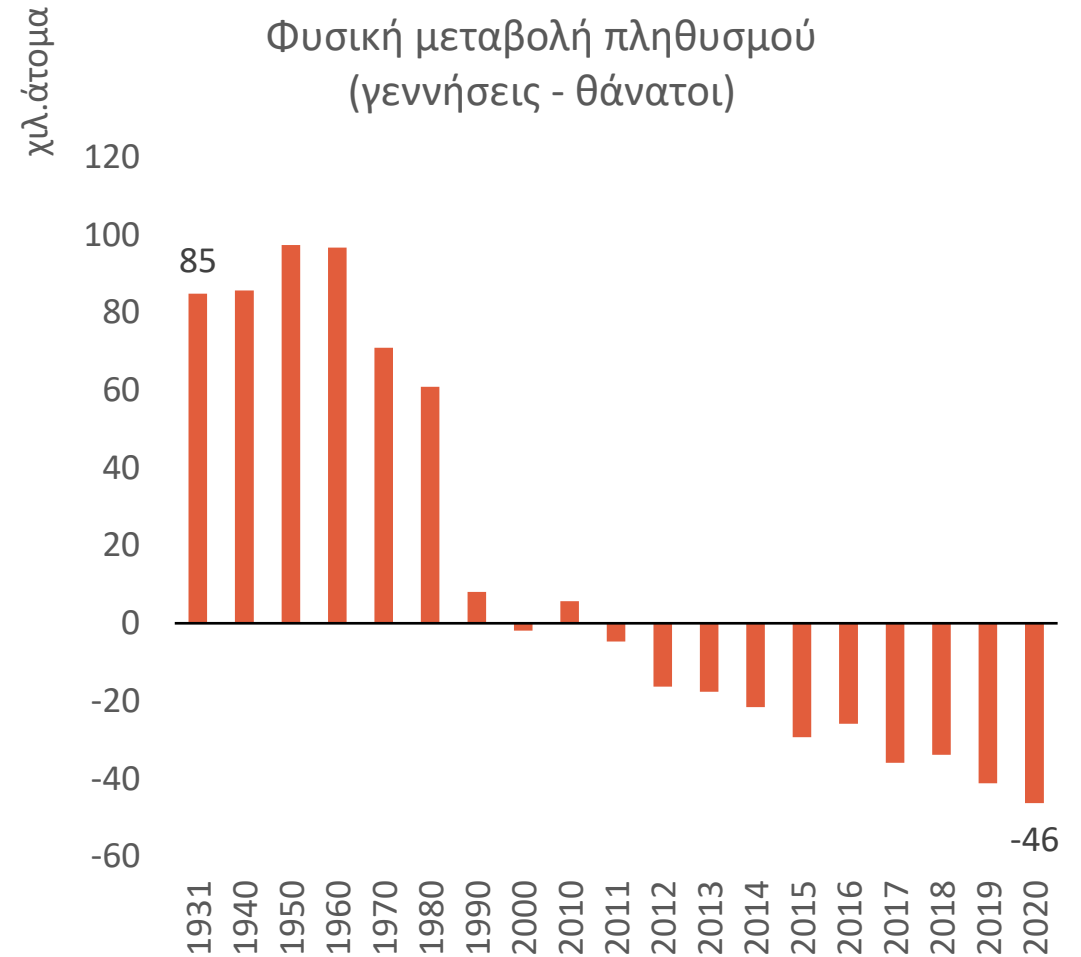
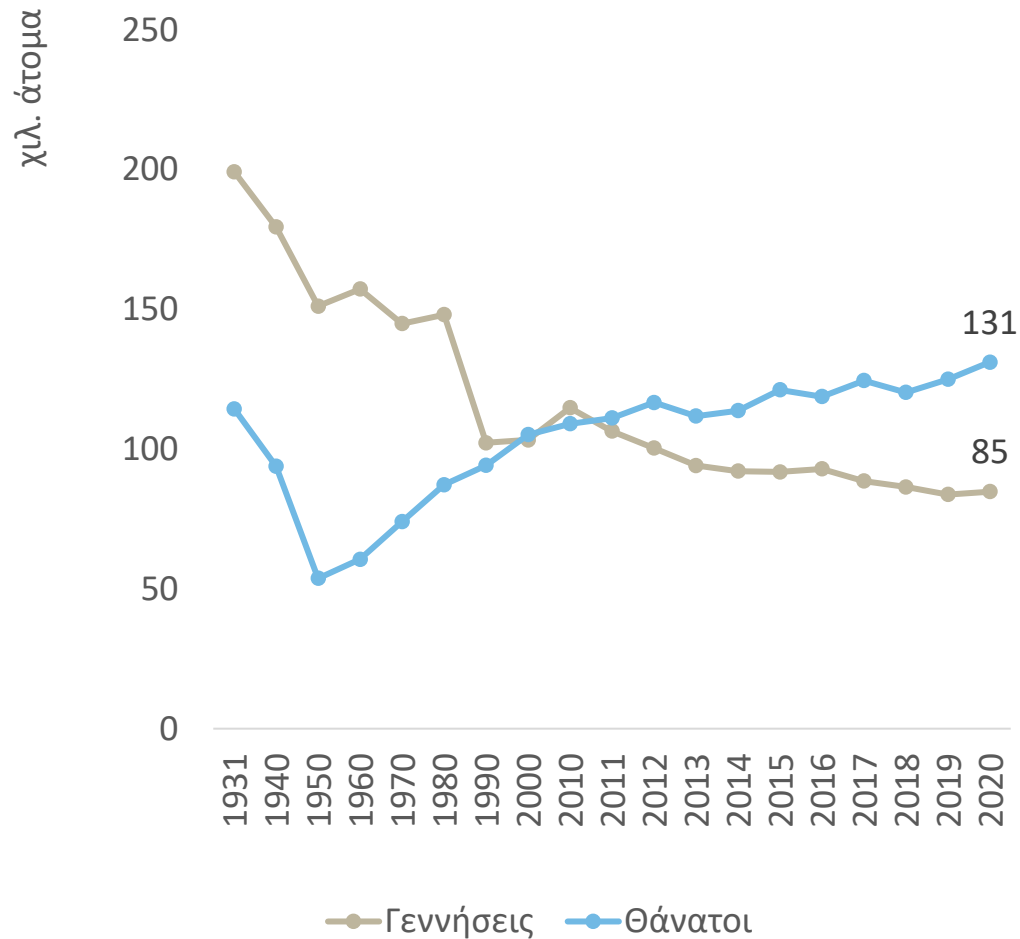

Ο πληθωρισμός αυξάνεται σε Ελλάδα και ΕΖ, ξεπερνώντας το στόχο του 2,0%, ωθούμενος από την εκρηκτική αύξηση των τιμών καυσίμων. Αύξηση καταγράφεται και στον πληθωρισμό εκτός καυσίμων.

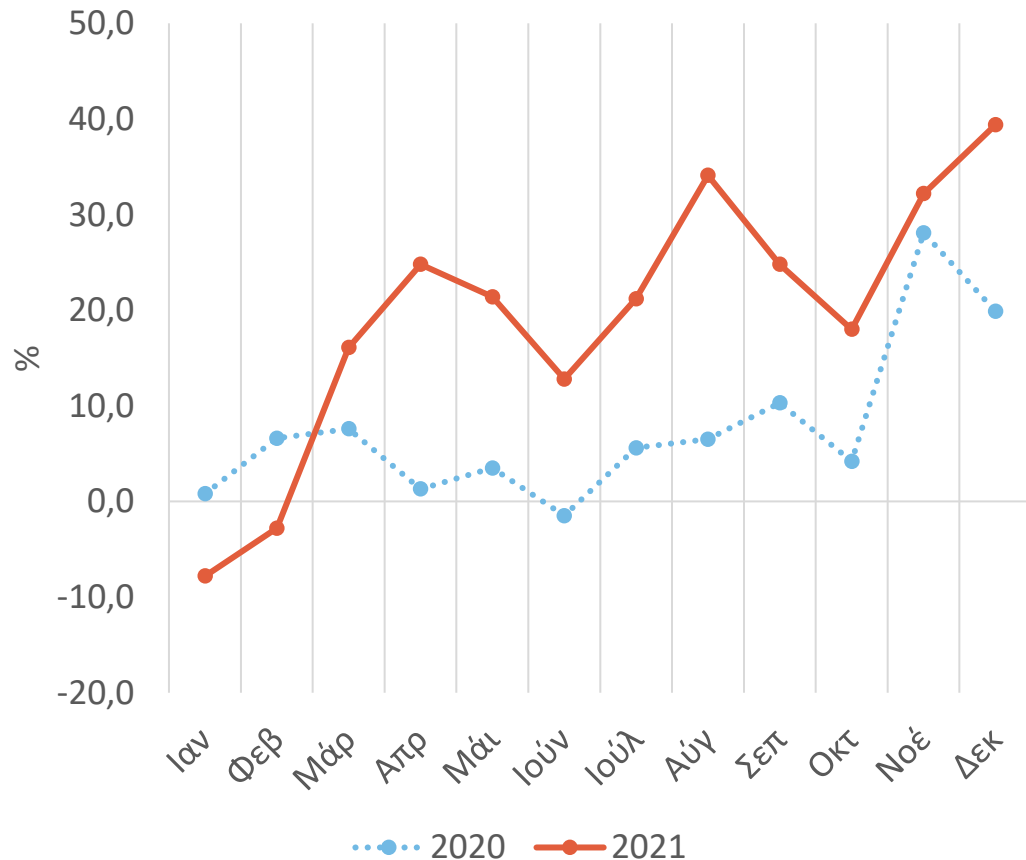

Μικρή αύξηση γεννήσεων το 2020, έπειτα από 3ετία υποχώρησης και αύξηση θανάτων σε ιστορικά υψηλό επίπεδο. Αρνητική φυσική μεταβολή πληθυσμού την τελευταία 10ετία.

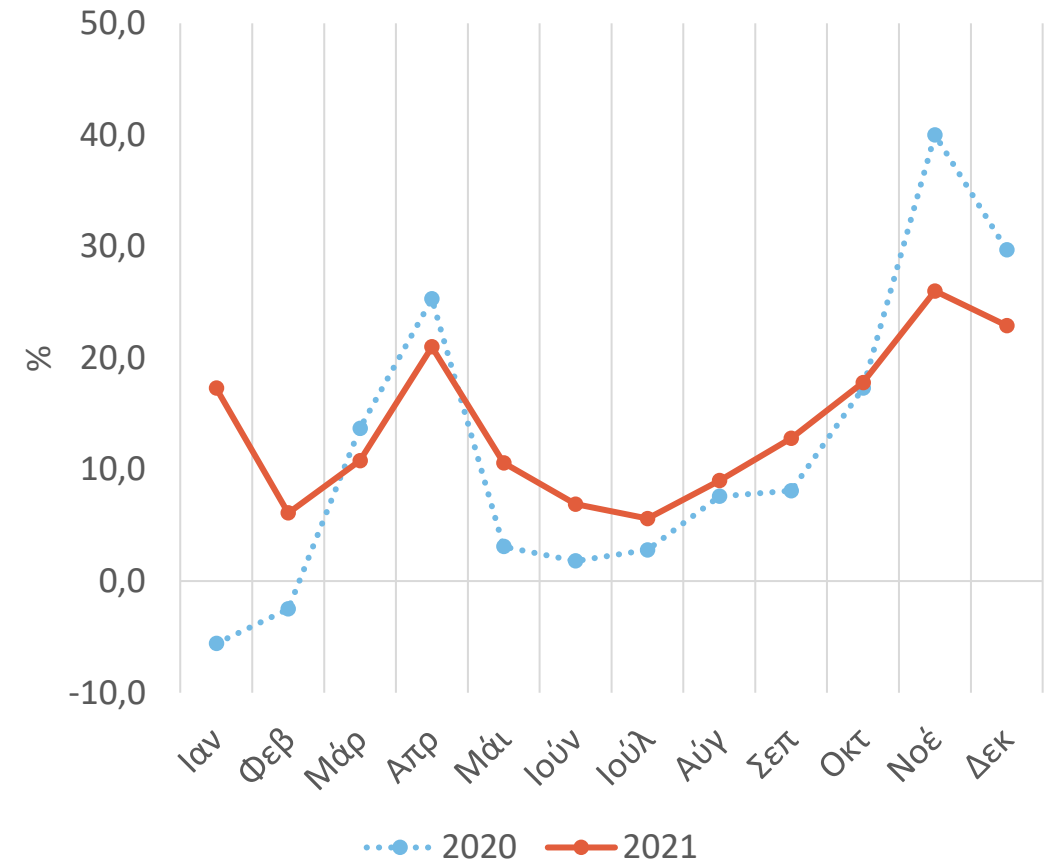

Υποτονική αύξηση των επιπλέον θανάτων το 2020, με αύξηση μόνο στους τελευταίους μήνες, ενώ αντίθετα το 2021 καταγράφεται υψηλή αυξητική τάση

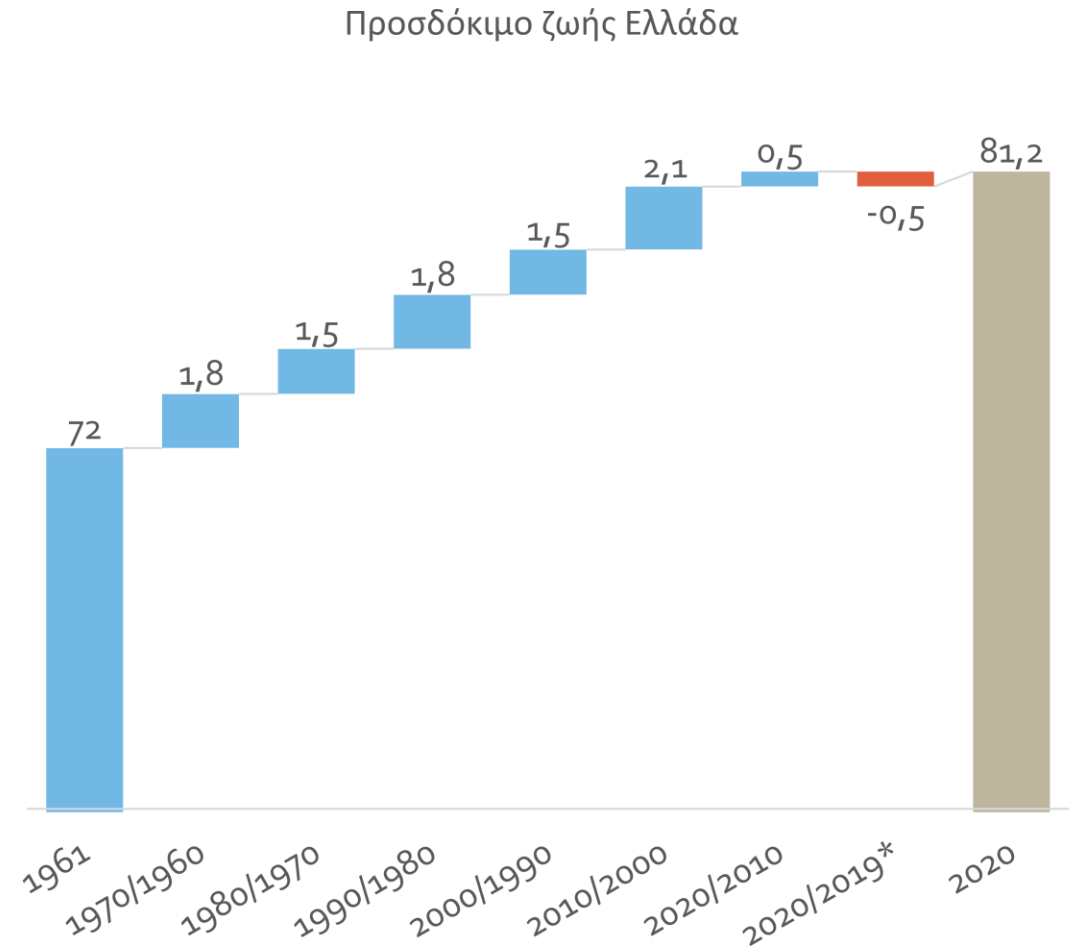
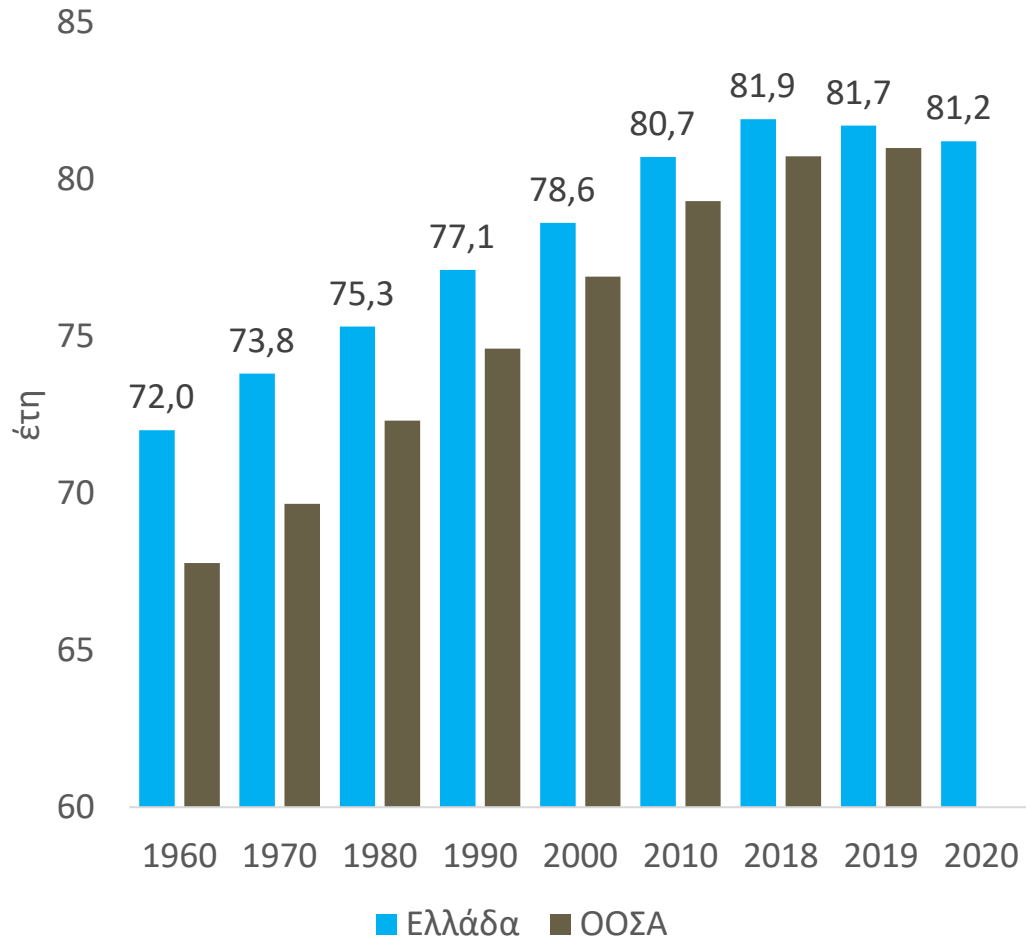
Επιπλέον Θάνατοι - Ελλάδα

Επιπλέον Θάνατοι - ΕΕ27

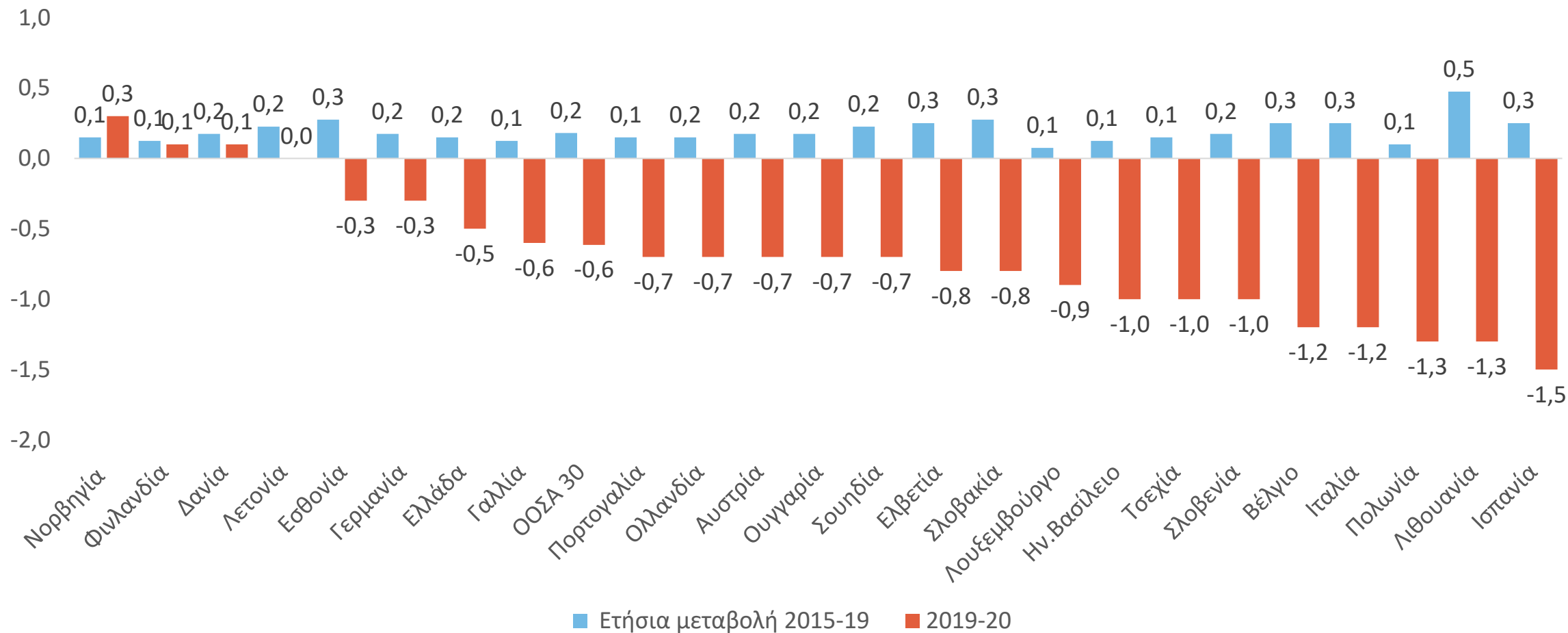

Υψηλό προσδόκιμο ζωής στην Ελλάδα, αύξηση κατά 1,5-2,0 έτη ανά δεκαετία. Αρνητική μεταβολή καταγράφηκε το 2020, με απώλεια 6 μηνών.

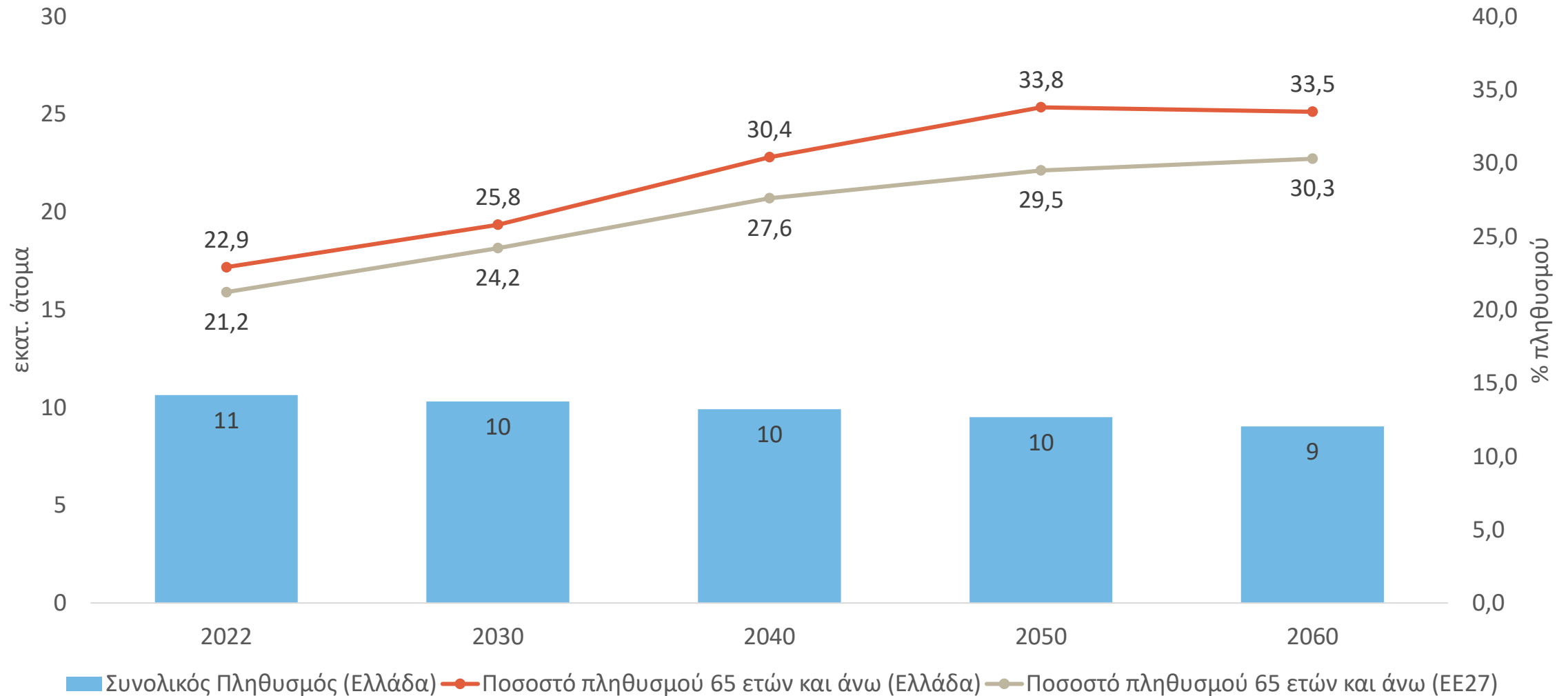

Μείωση προσδόκιμου επιβίωσης στις περισσότερες χώρες λόγω πανδημίας

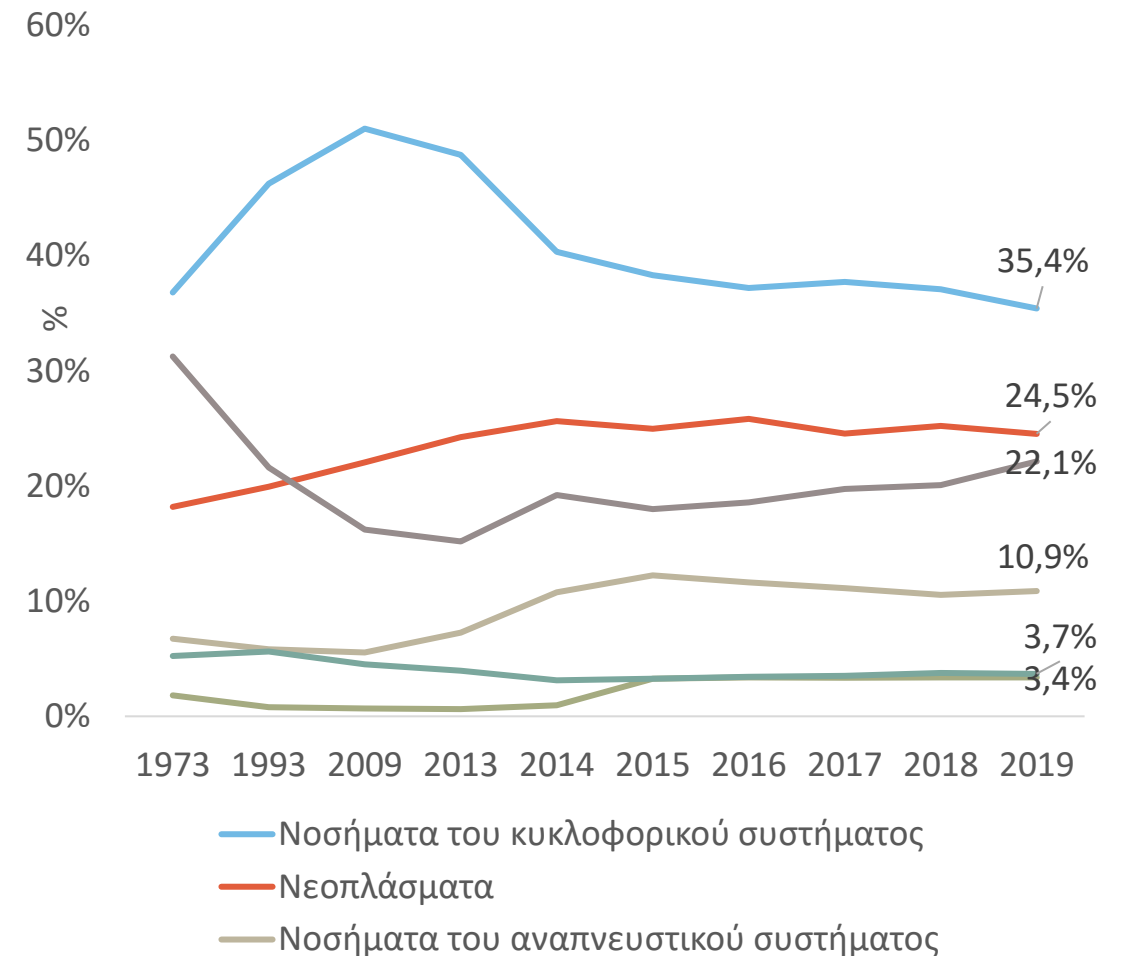
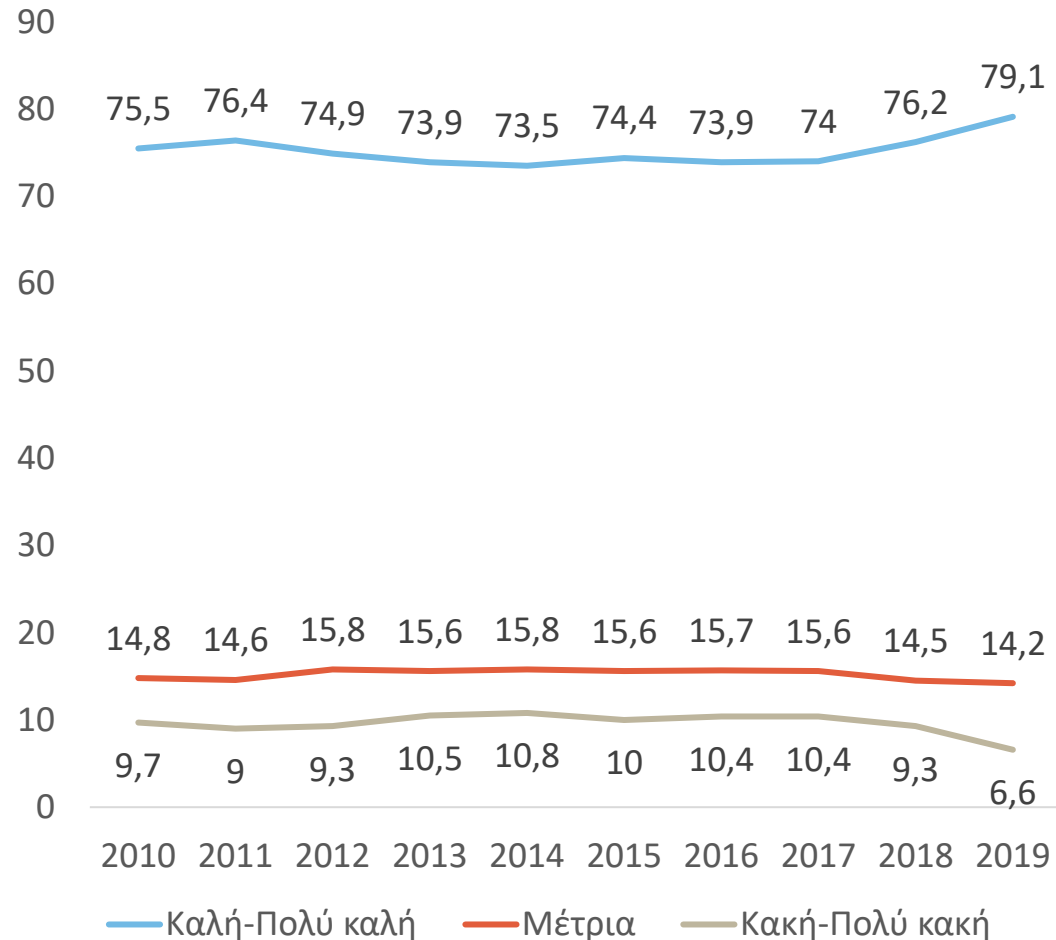
Μεταβολή προσδόκιμου ζωής (έτη)

Αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών, εκτίμηση για επέκταση από το 22,9% του πληθυσμού το 2022 (21,2% στην ΕΕ27) στο 33,5% το 2060

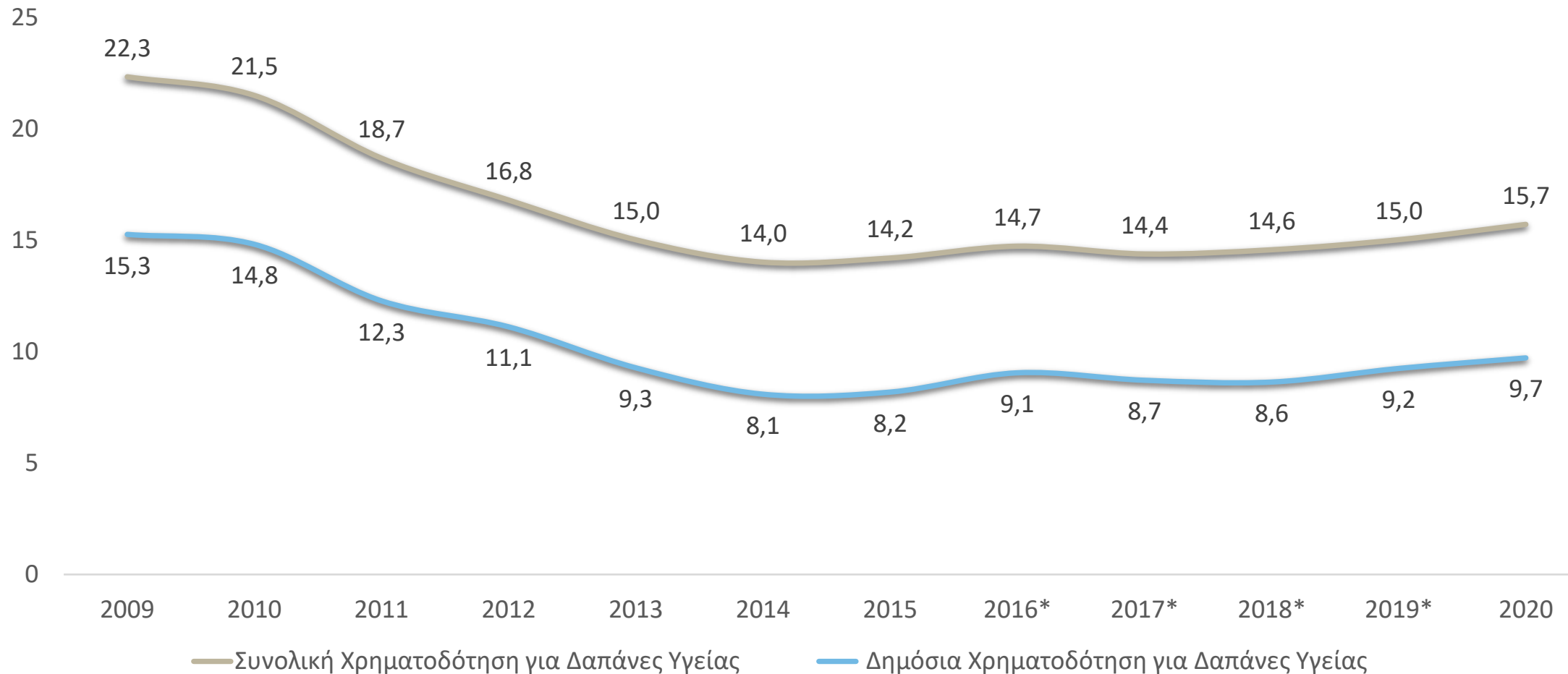

Το 79% των Ελλήνων με αντιλαμβανόμενη κατάσταση υγείας τους ως καλή- πολύ καλή. Νοσήματα κυκλοφορικού συστήματος και νεοπλάσματα οι συχνότερες αιτίες θανάτου

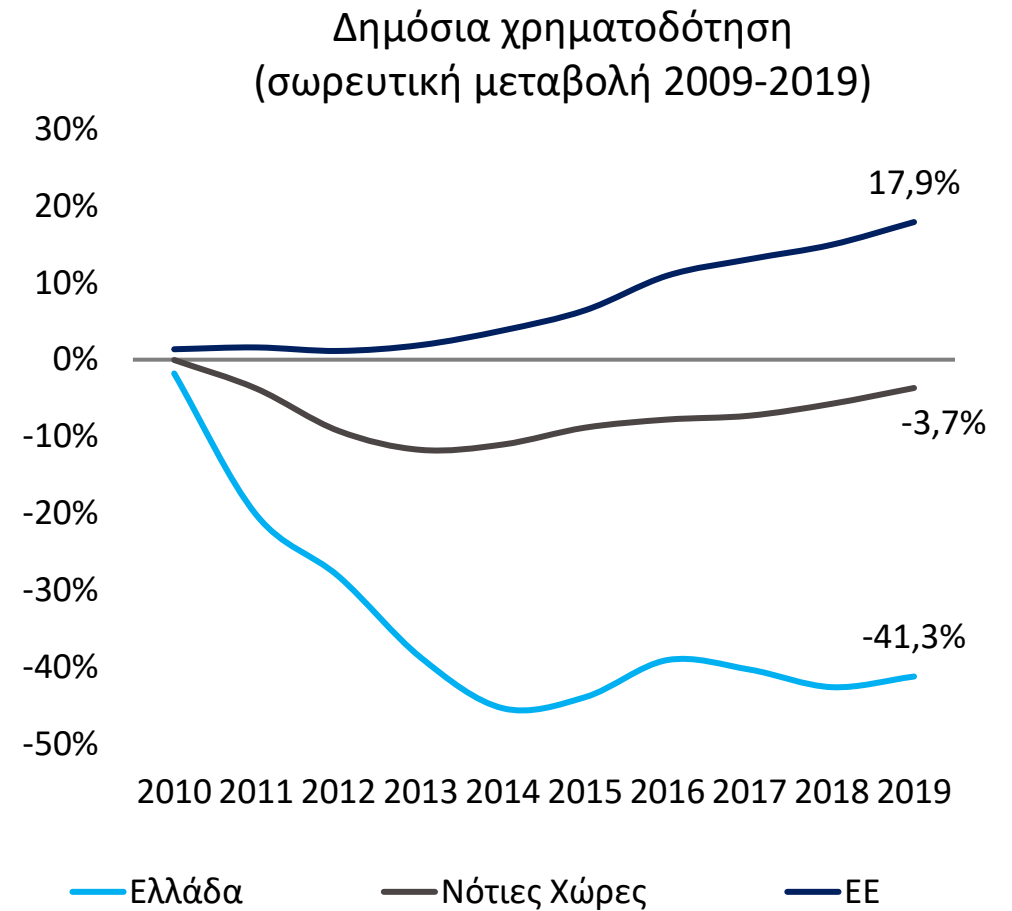
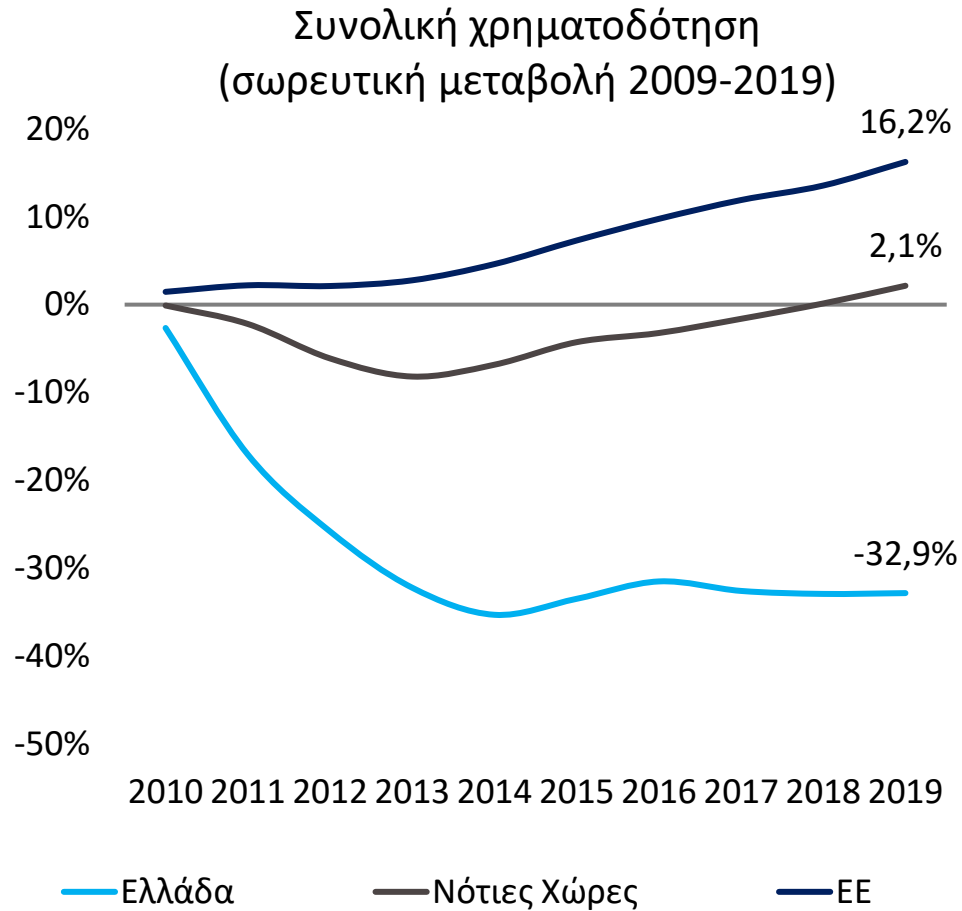

Στα 15,7 δισ. ευρώ η συνολική χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (9,7 δισ. € η δημόσια)

δισεκ.ευρώ

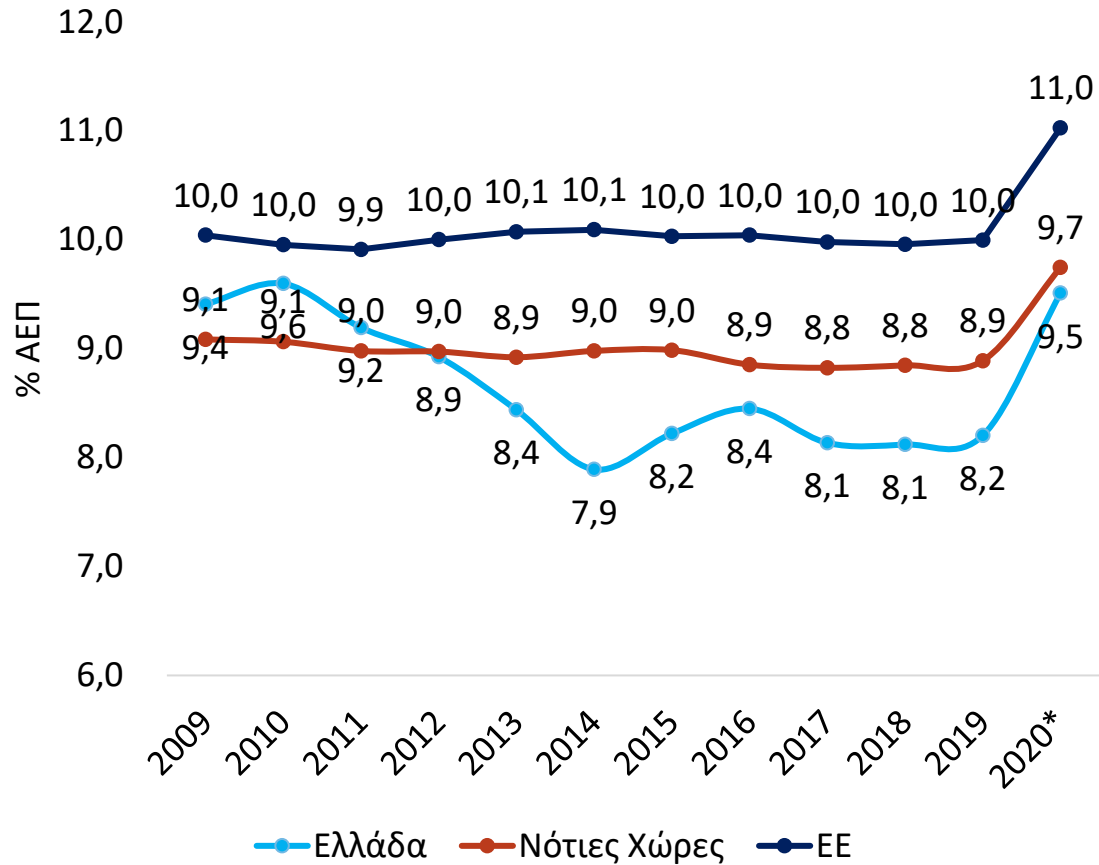
Σημαντική υποχώρηση στη χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (%) στην Ελλάδα-αύξηση στην ΕΕ και στις Νότιες χώρες

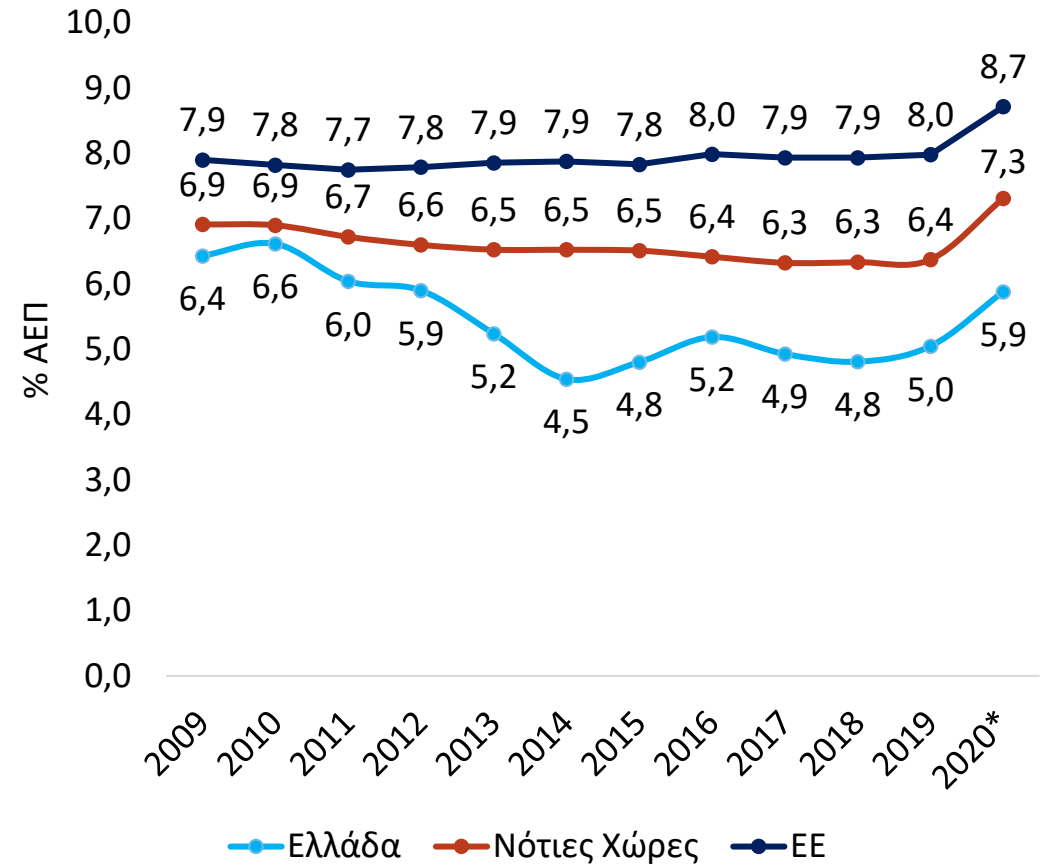

Αύξηση των δαπανών υγείας το 2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Στο 9,5% του ΑΕΠ στην Ελλάδα, στο 5,9% η δημόσια χρηματοδότηση.

Συνολική δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)

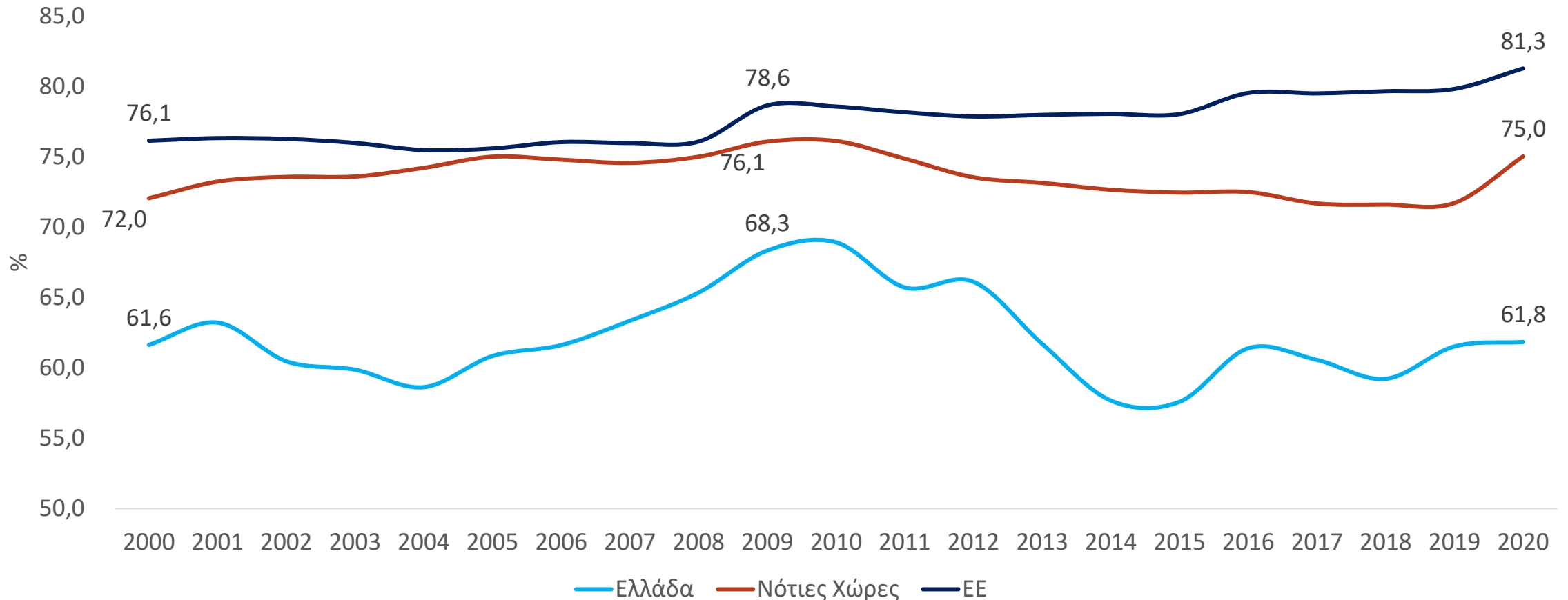
Δημόσια δαπάνη υγείας (%ΑΕΠ)

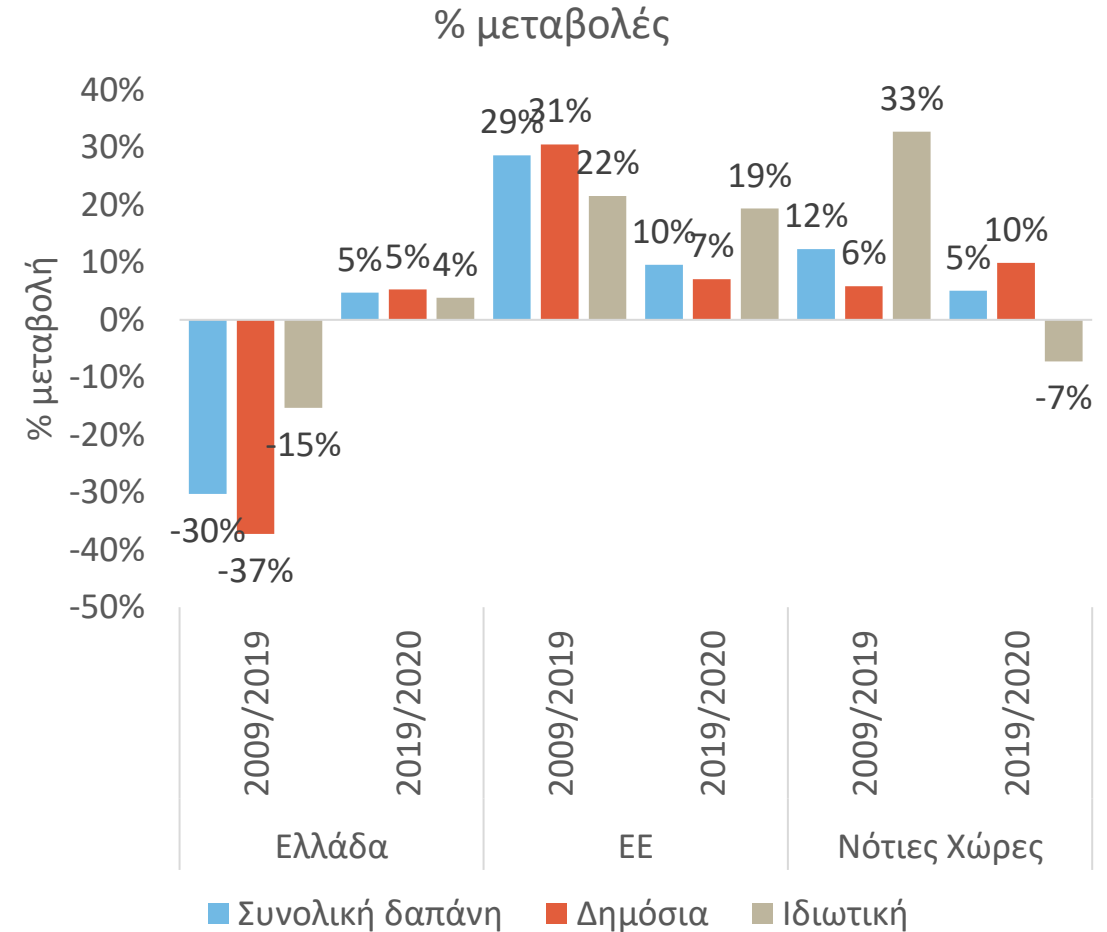
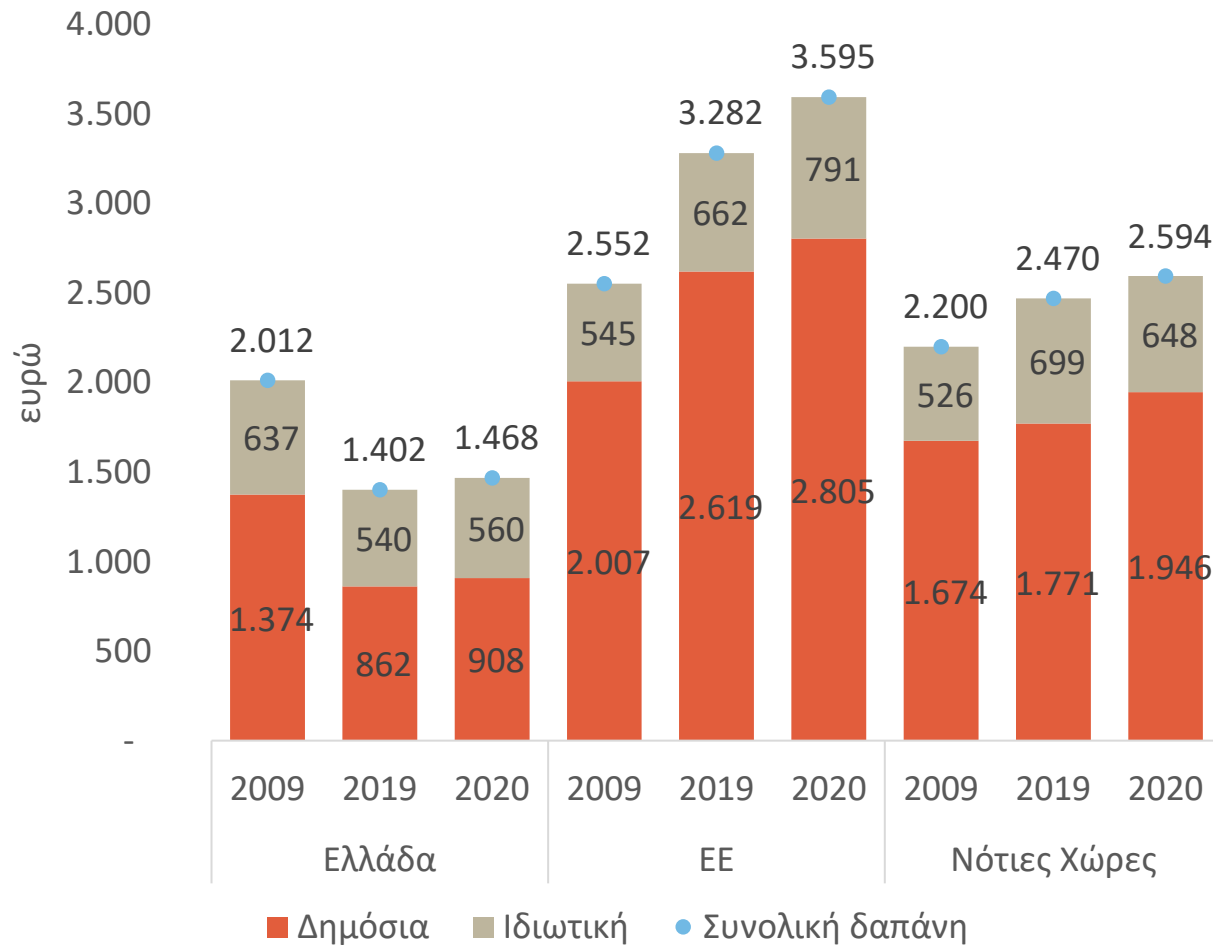
Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) 2020, ΕΛΣΤΑΤ, 2022, Eurostat, OECD Health Statistics, 2022, επεξεργασία στοιχείων IOBE. Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), ΕΕ-23: (μη διαθέσιμα στοιχεία για Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Ρουμανία και Μάλτα)). Για το 2020 δεν περιλαμβάνονται επιπλέον το Βέλγιο, η Γαλλία, η Ουγγαρία, η Λετονία, το Λουξεμβούργο και η Ισπανία λόγω μη διαθεσιμότητας στοιχείων.

Η δημόσια χρηματοδότηση αντιστοιχεί στο 61,8% της συνολικής χρηματοδότησης για δαπάνες υγείας το 2020 αρκετά χαμηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ και των Νοτίων χωρών

Μερίδιο δημόσιας χρηματοδότησης δαπανών υγείας (% συνολικής χρηματοδότησης)

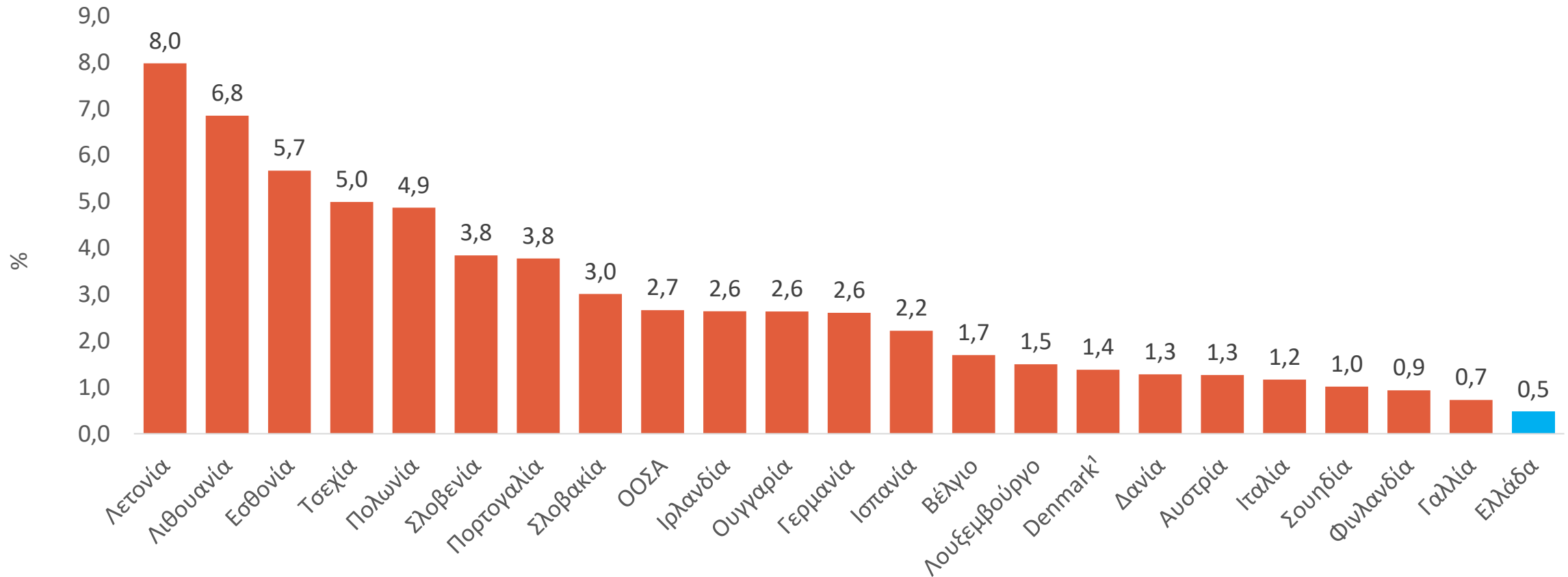
Υποχώρηση της κατά κεφαλήν δαπάνης υγείας στην Ελλάδα, έναντι αύξησης σε ΕΕ και Νότιες Χώρες την περίοδο 2009-2019, αύξηση το 2020

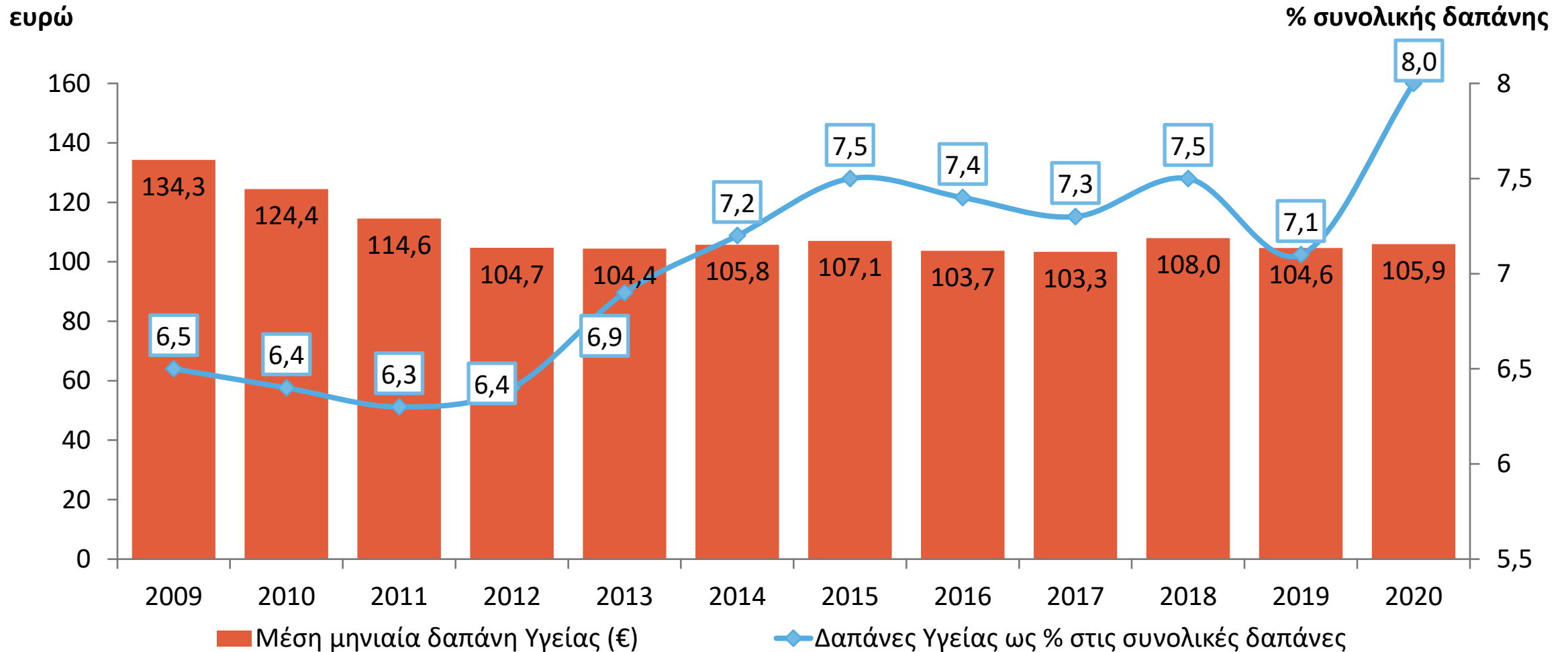
Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) 2022, ΕΛΣΤΑΤ, 2022, OECD Health Statistics, 2022, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ. Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Στην ΕΕ περιλαμβάνονται 22 χώρες (εκτός Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Ρουμανία και Μάλτα και Η. Βασιλείο). Για το 2020 δεν περιλαμβάνονται επιπλέον το Βέλγιο, η Ουγγαρία, η Λετονία, το Λουξεμβούργο και η Ισπανία λόγω μη διαθεσιμότητας στοιχείων.

2015-2019: η μικρότερη αύξηση σε κατά κεφαλήν δαπάνη υγείας (0,5%) μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ

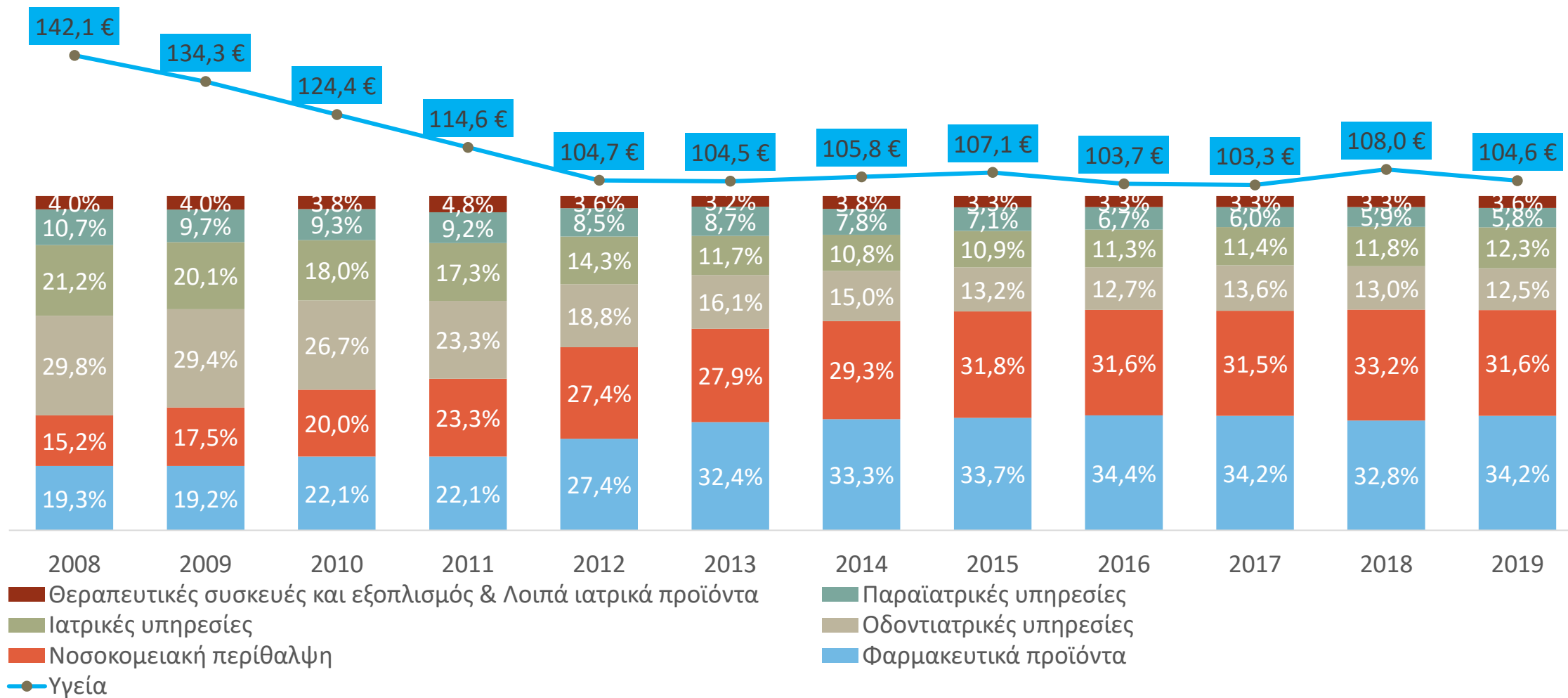
Μέσος όρος ετήσιας μεταβολής κατά κεφαλήν δαπάνης υγείας στις χώρες του ΟΟΣΑ (2015-2019)

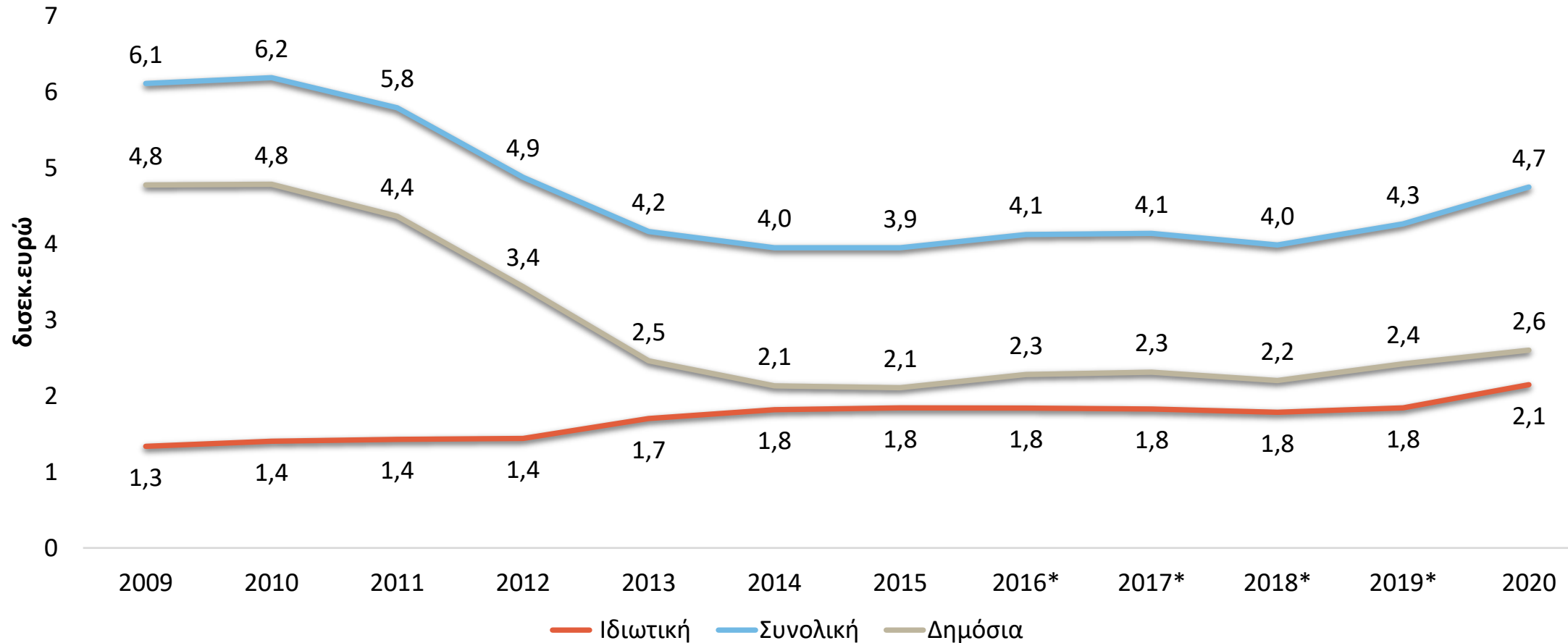
Σύνθεση μηνιαίων δαπανών υγείας νοικοκυριών: αύξηση στο 8% της συνολικής δαπάνης των νοικοκυριών το 2020

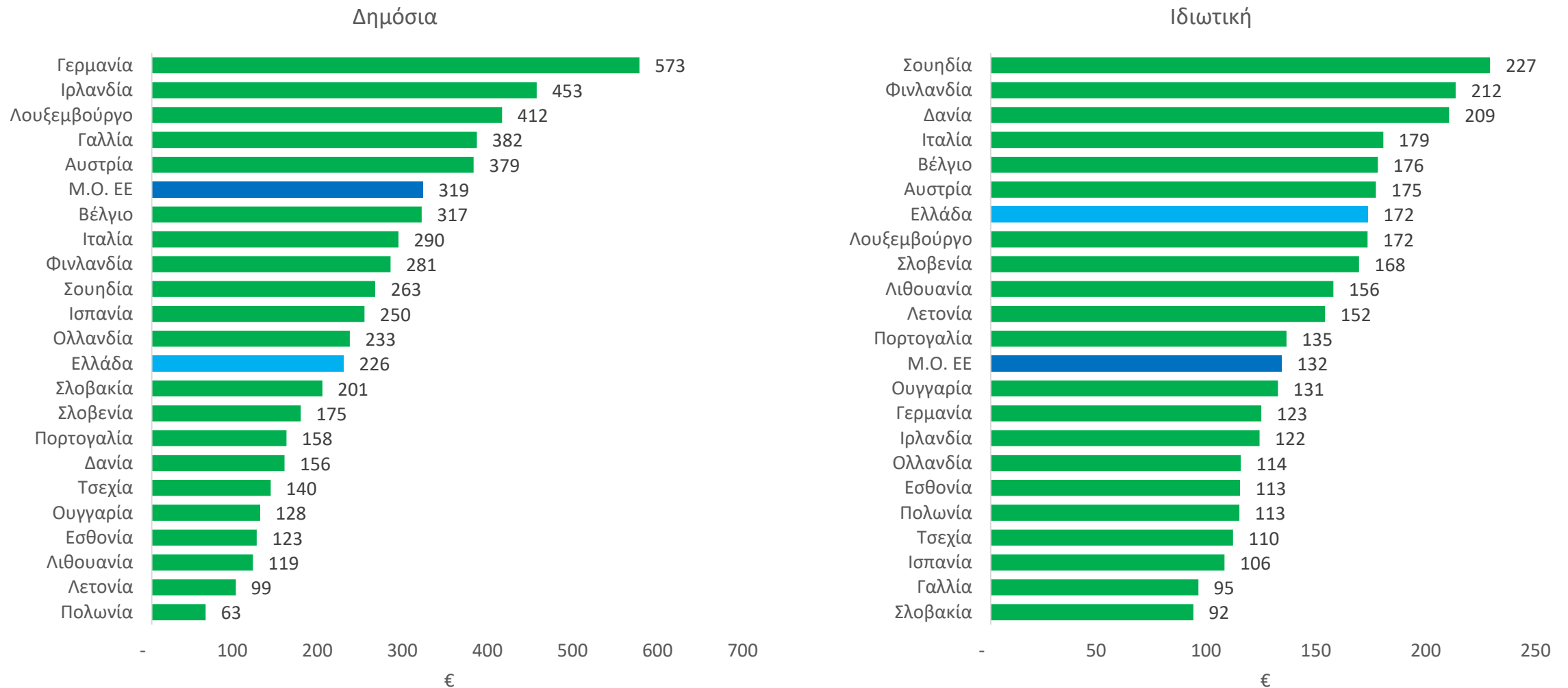
Στα €105 η μηνιαία δαπάνη υγείας νοικοκυριών: 34,2% φαρμακευτική περίθαλψη και 33,2% σε κάλυψη νοσοκομειακών αναγκών

Στα €4,7 δισεκ. η συνολική δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα το 2020, με αύξηση από το 2019, με ενίσχυση και δημόσιας και ιδιωτικής. Η δημόσια δαπάνη παραμένει στο 55% των επιπέδων του 2009.

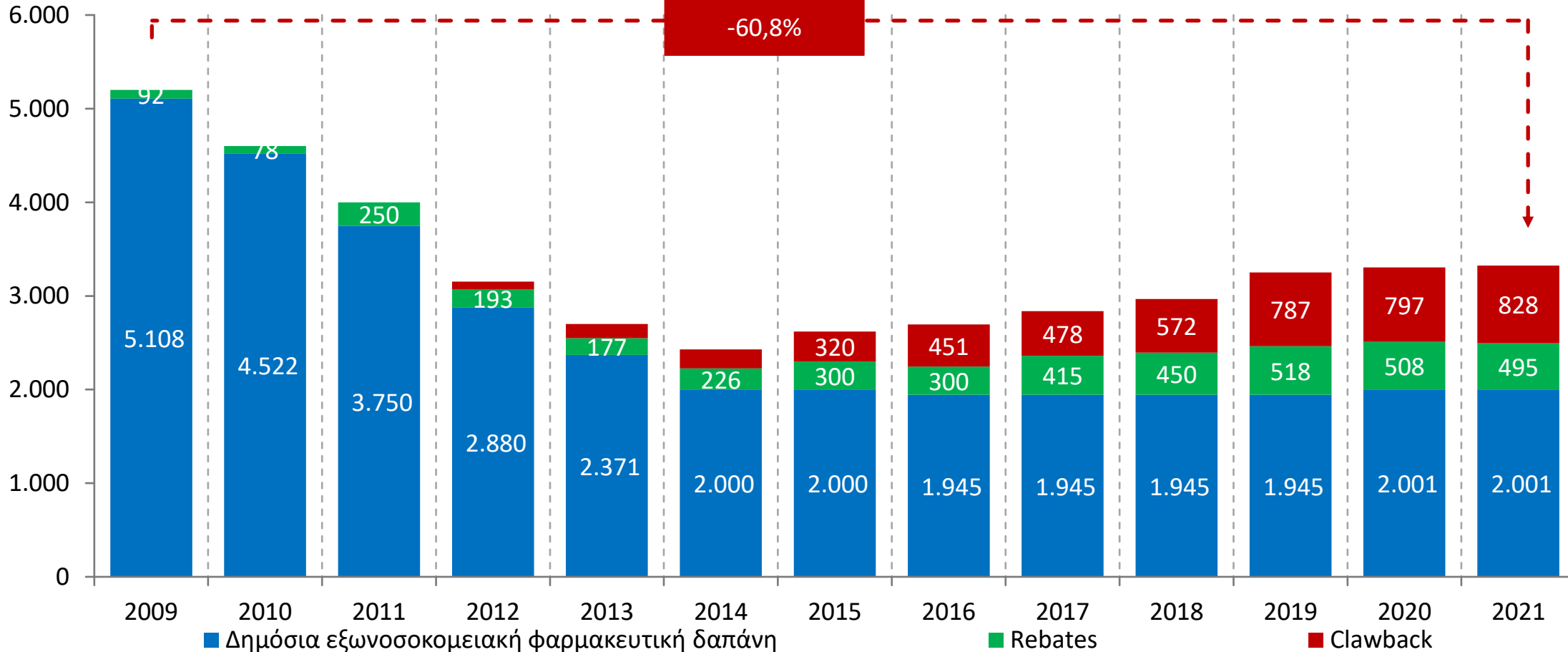
Χαμηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου η δημόσια κατά κεφαλήν δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2019): υψηλότερα από το μ.ο. η ιδιωτική

Μείωση -60,8% στη δημόσια εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (εξαιρ. συμμετοχής ασθενών) από το 2009: αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας στο €1,3 δισεκ.

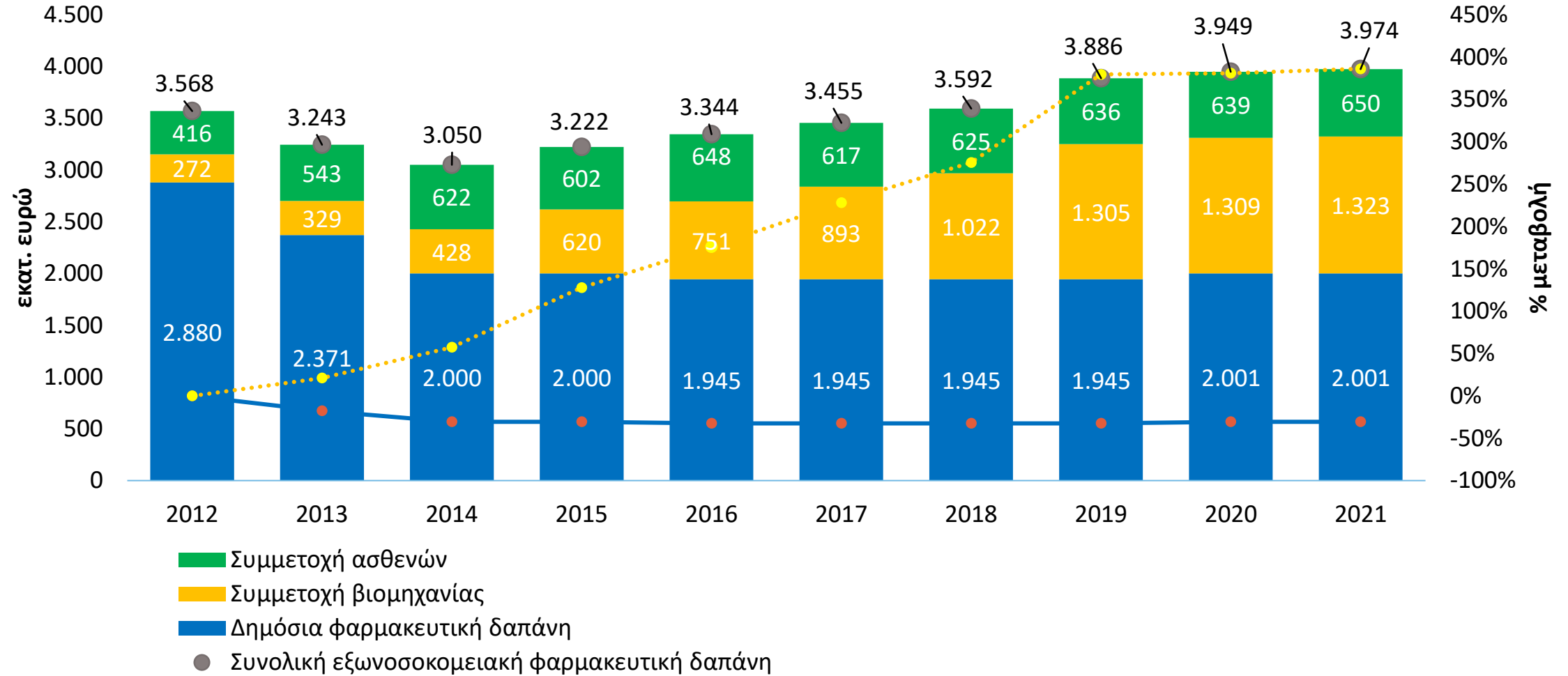
εκατ.ευρώ

€1,3 δισεκ.

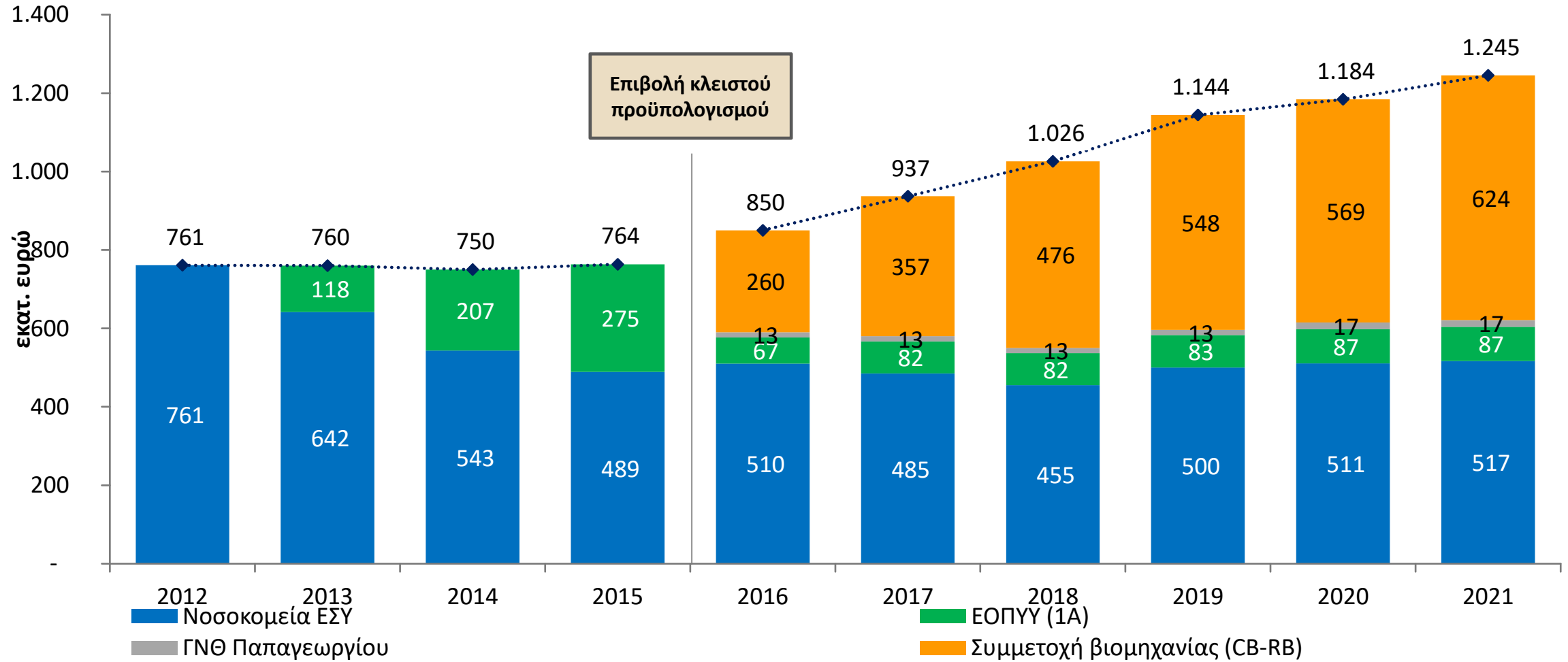
Πηγή: ΕΟΠΥΥ 2012-2021, Εκθέσεις Προϋπολογισμών 2014-2021, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ. Σημείωση: Μολονότι οι φαρμακευτικές εταιρείες πωλούν σε τιμές παραγωγού (ex-factory) το κράτος υπολογίζει το clawback σε τιμές λιανικής. *Για το 2020 τα clawback και rebates είναι εκτίμηση

Μείωση της δημόσιας εξωνοσοκομειακής χρηματοδότησης κατά 31%, αύξηση της συμμετοχής της βιομηχανίας κατά 386% και των ασθενών κατά 56% (2012-2021)

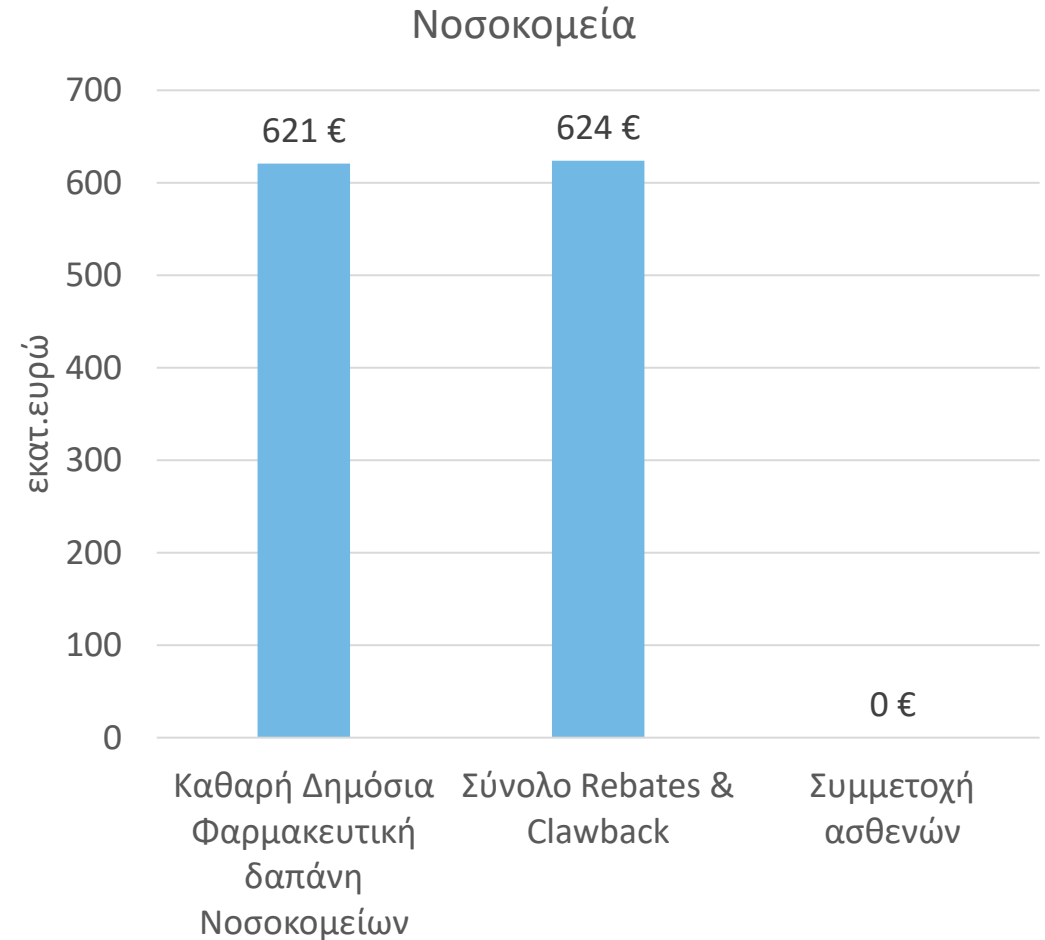
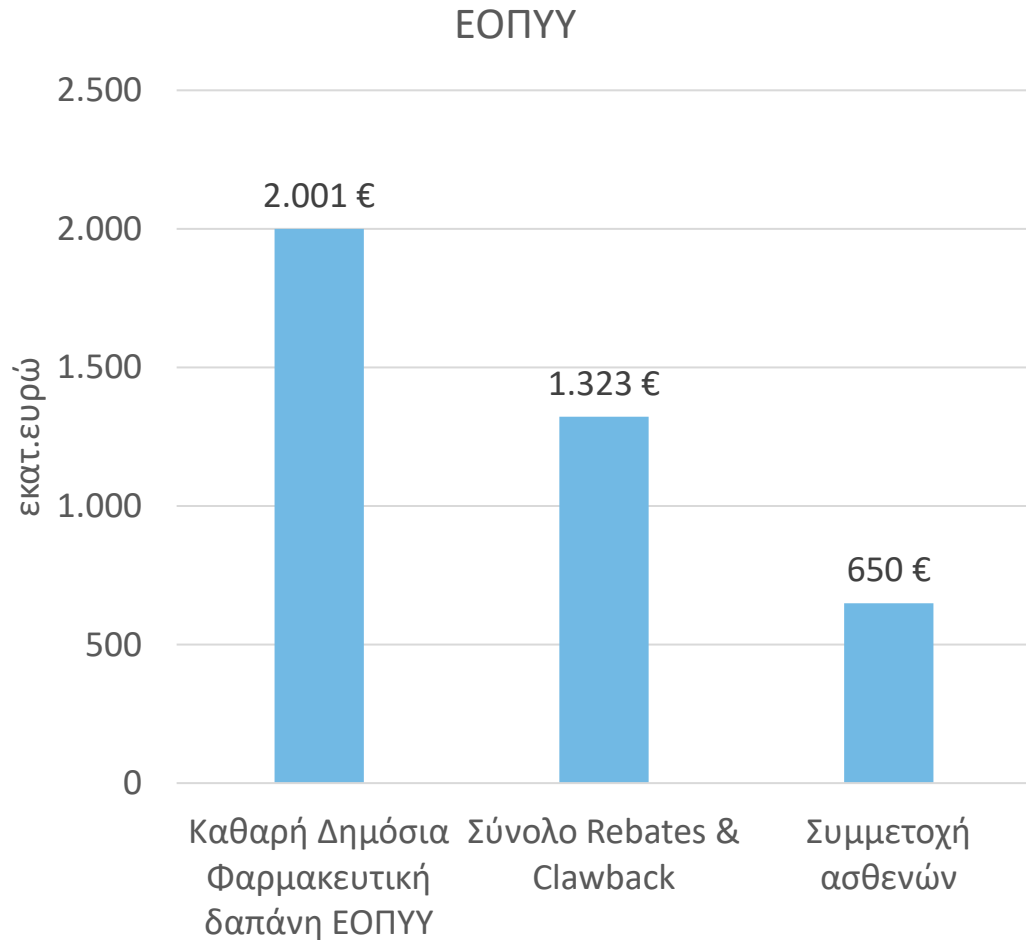

Πηγή: ΕΟΠΥΥ 2012-2021 Εκθέσεις Προϋπολογισμών 2014-2021, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ. Συμμετοχή ασθενών: είναι μόνο ό,τι πληρώνει ο ασθενής στην αποζημιούμενη αγορά (δηλ. η θεσμοθετημένη 0%,10%,25%) και η επιβάρυνση που προκύπτει από τη διαφορά Λιανικής τιμής (ΛΤ)-Τιμής Αποζημίωσης (ΤΑ).

Μειωμένη κατά -18,7% το 2019 σε σχέση με το 2015 η δημόσια νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη με αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας

Στα 650 εκατ. € η συμμετοχή ασθενών στην αποζημιούμενη αγορά (2021)

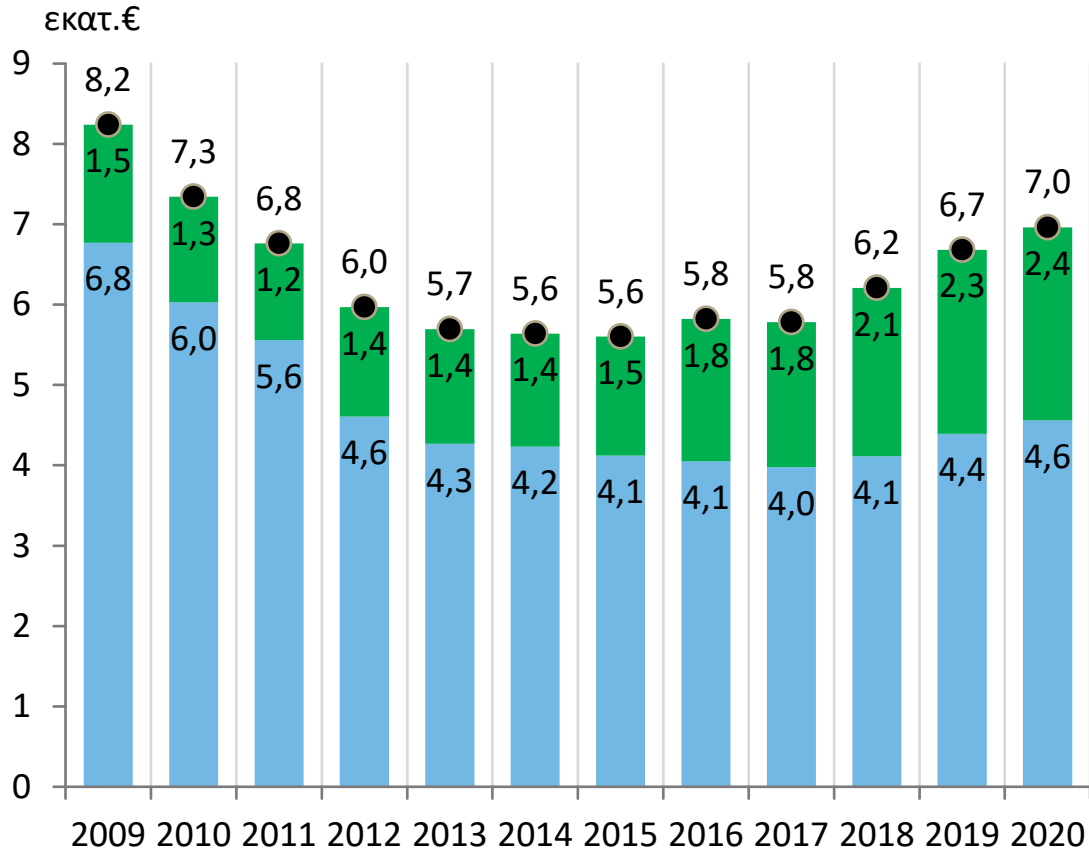

Συνολική Ιδιωτική Φαρμακευτική Δαπάνη (2021)

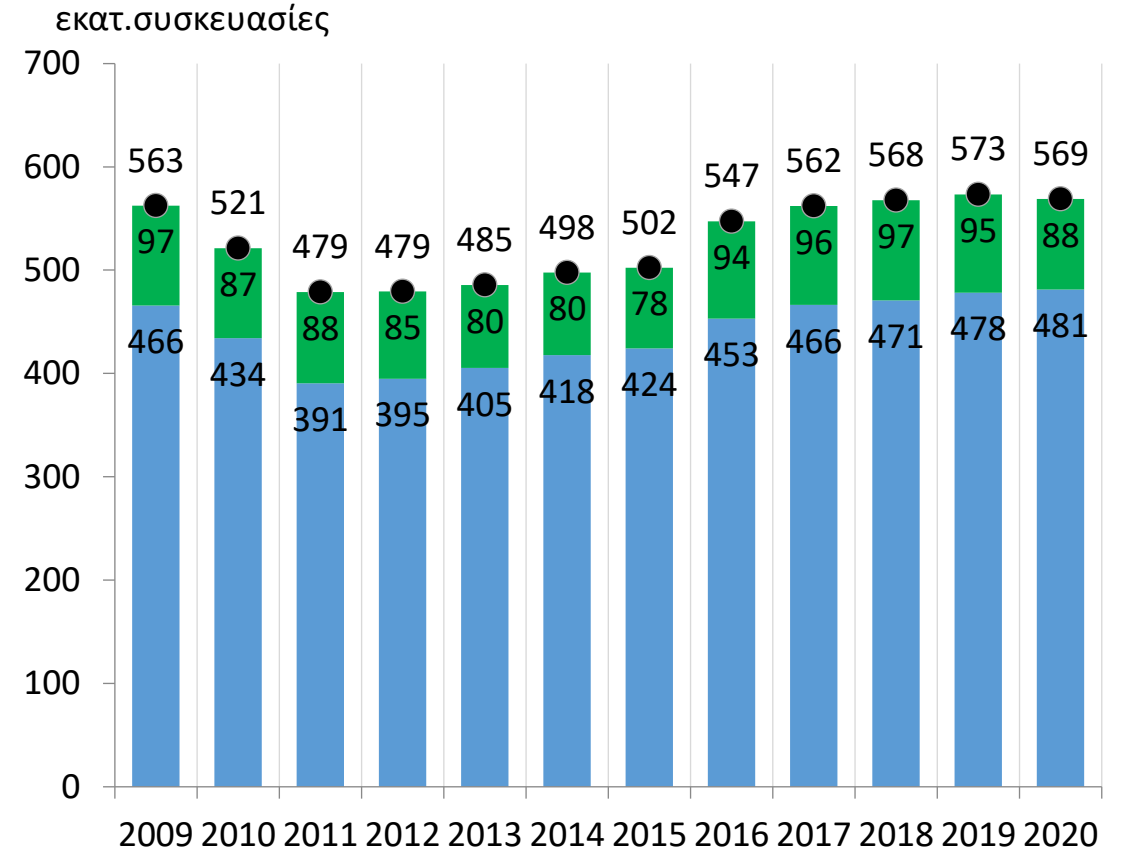

Πηγή: Στοιχεία ΗΔΙΚΑ (Θεσμοθετημένη συμμετοχή ασθενών), ΜΗΣΥΦΑ & Αρνητική Λίστα υπολογισμοί ΣΦΕΕ βάσει στοιχείων ΕΟΠΥΥ και ΙQVIA (Q4/2021). ΛΤ= Λιανική Τιμή, ΤΑ= Τιμή αποζημίωσης. Τα στοιχεία για το 2021 της συμμετοχής ασθενών αποτελούν αποτέλεσμα εκτιμήσεων.

Αυξημένες πωλήσεις φαρμάκων σε αξία (σε δισεκ.€) μειωμένες σε όγκο (εκατ. συσκευασίες) - Ελλάδα το 2020

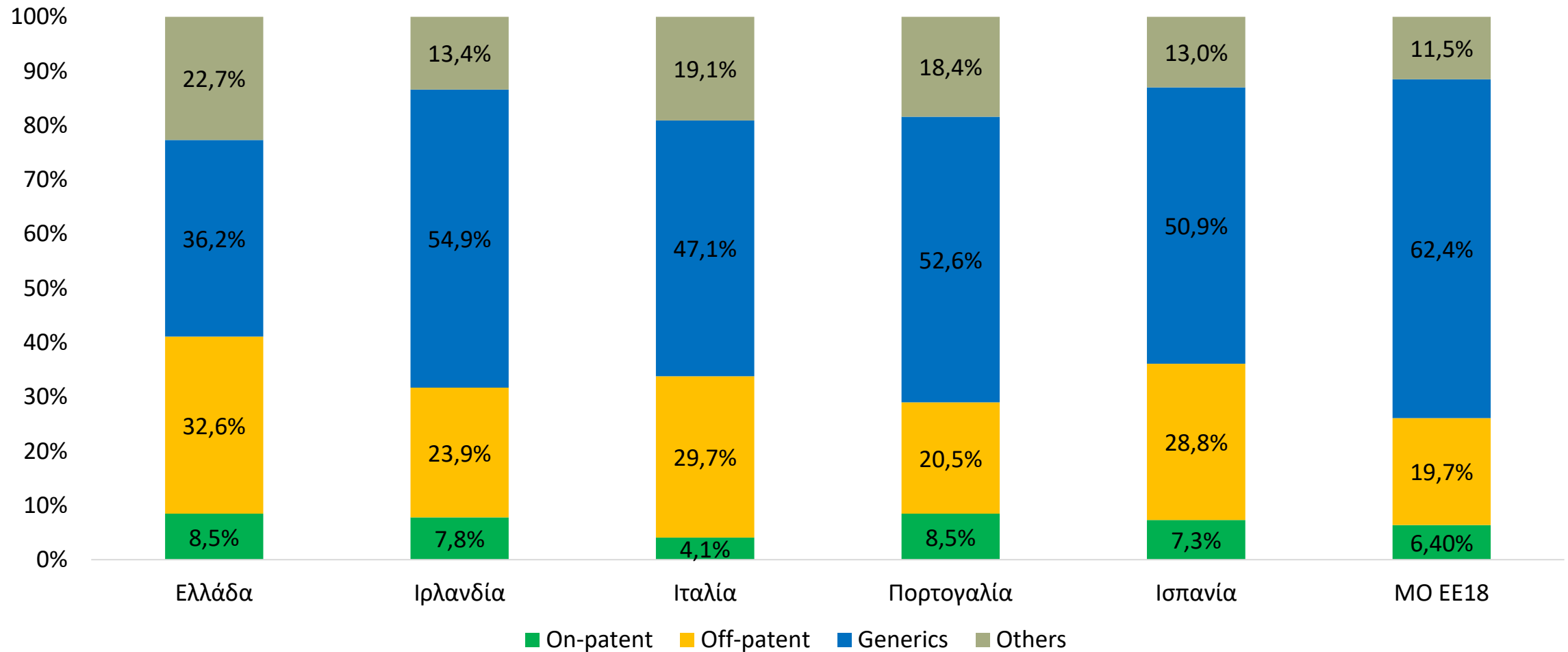

■ Νοσοκομεία/Φαρμακεία ΕΟΠΥΥ
 ■ Φαρμακεία/Φαρμακαποθήκες
 ● Σύνολο

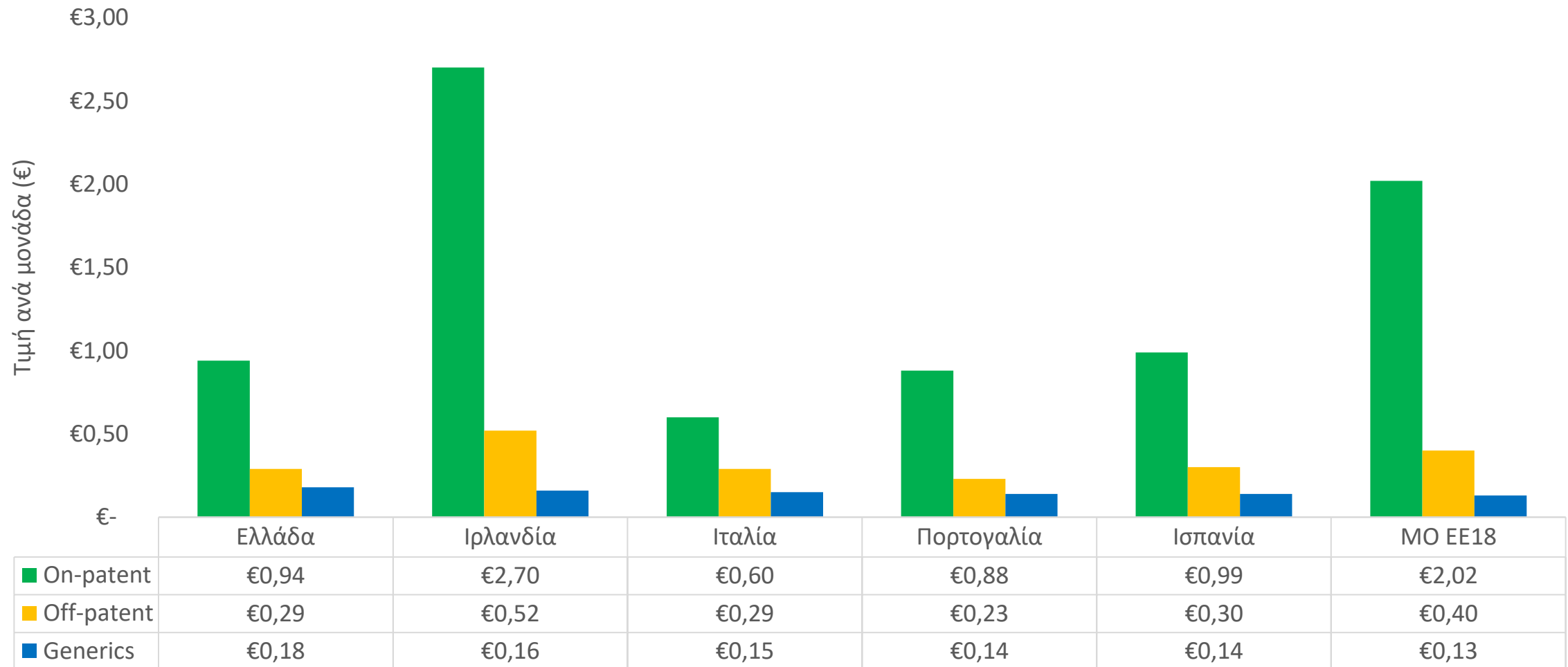

■ Νοσοκομεία/Φαρμακεία ΕΟΠΥΥ
 ■ Φαρμακεία/Φαρμακαποθήκες
 ● Σύνολο

Διείσδυση φαρμάκων με βάση καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2020 (σε όγκο): 1 στα 3 γενόσημο

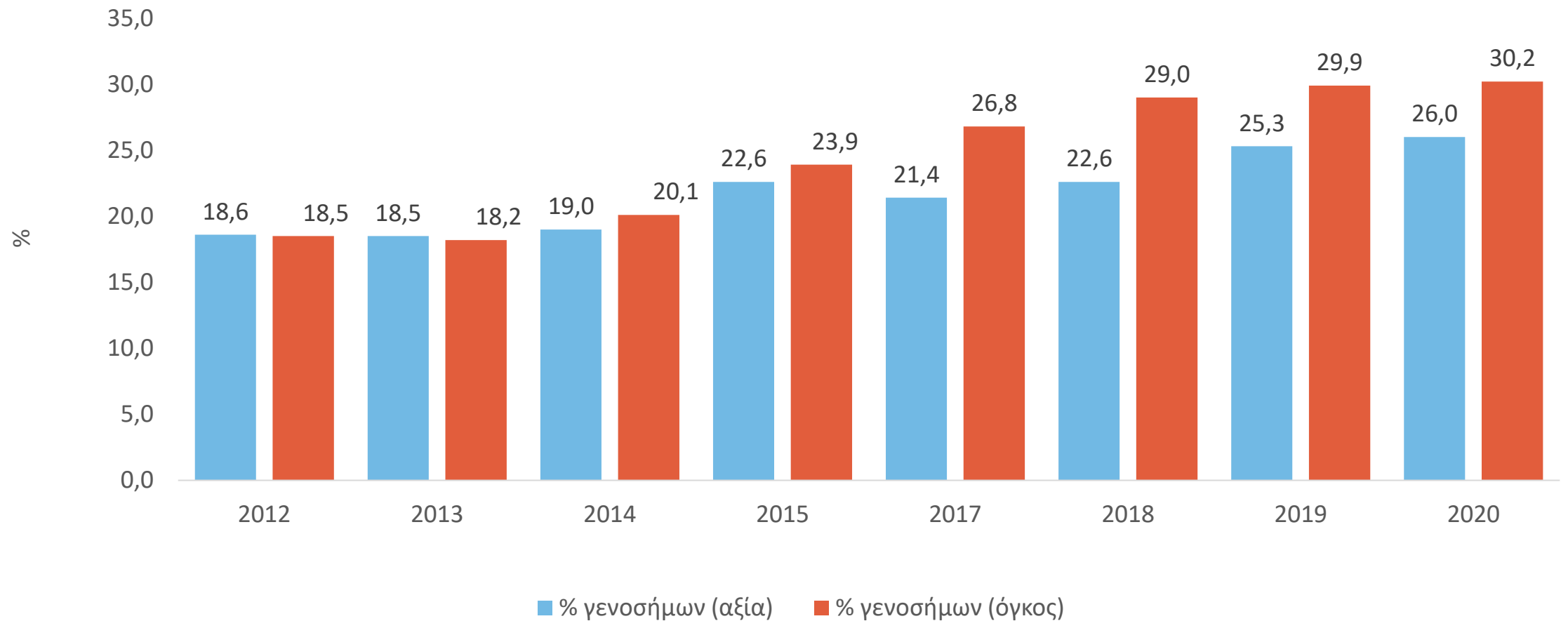

Τιμολόγηση φαρμάκων με βάση το καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2021 (€ ανά μονάδα)

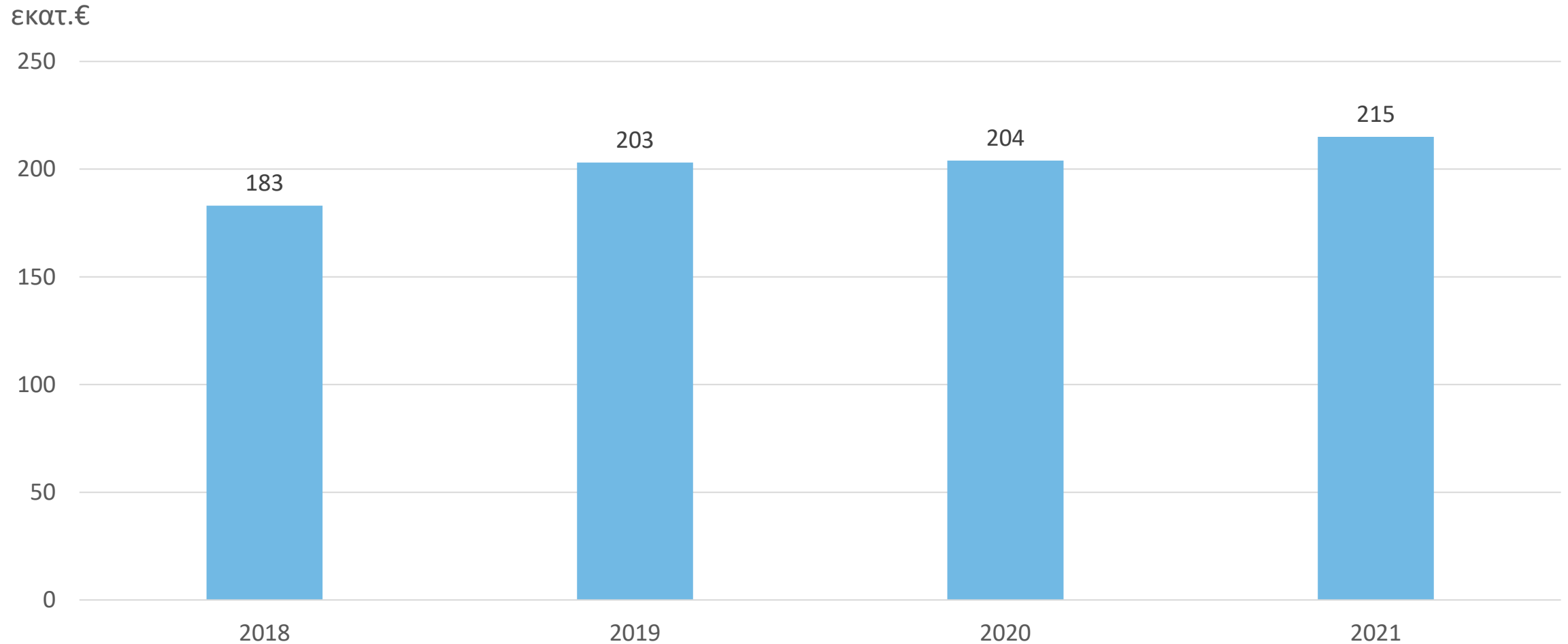

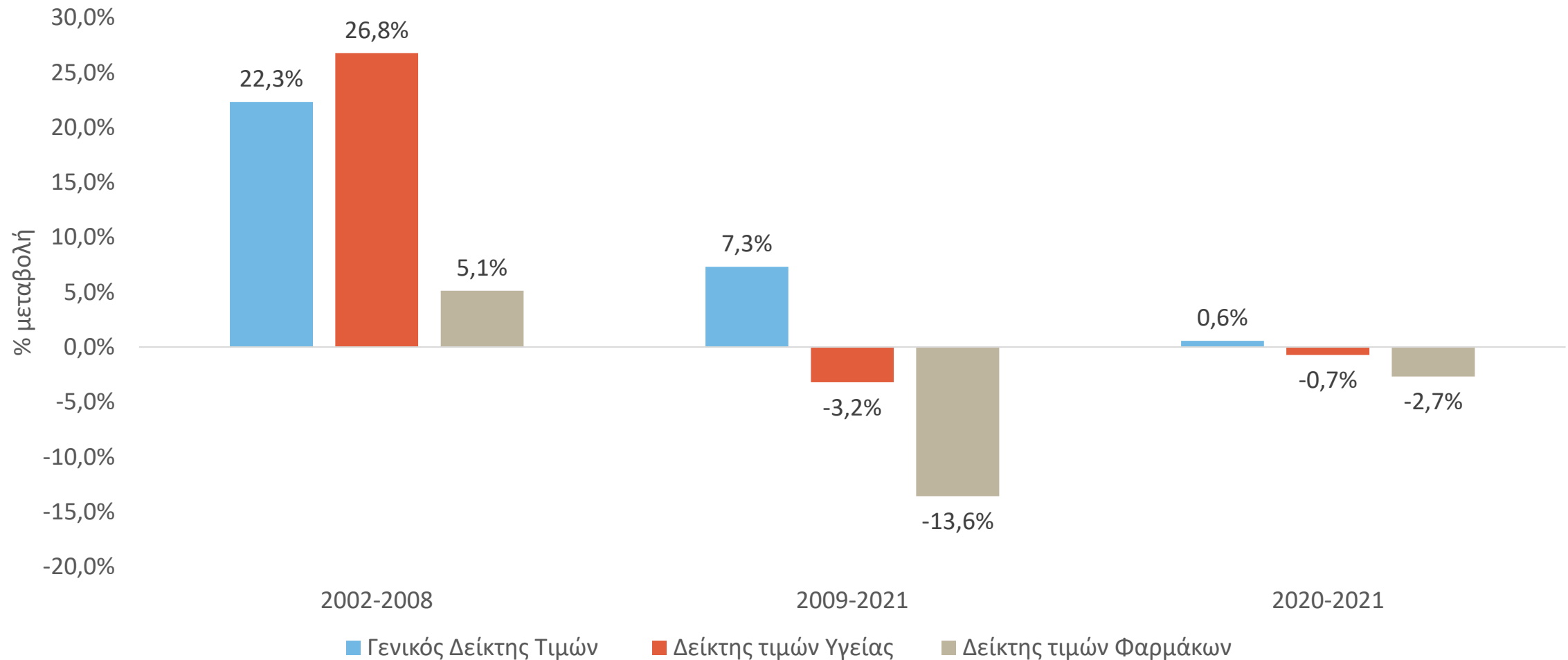
Αύξηση στο ποσοστό γενοσήμων στην Ελλάδα σε αξία και όγκο (2012-2020)

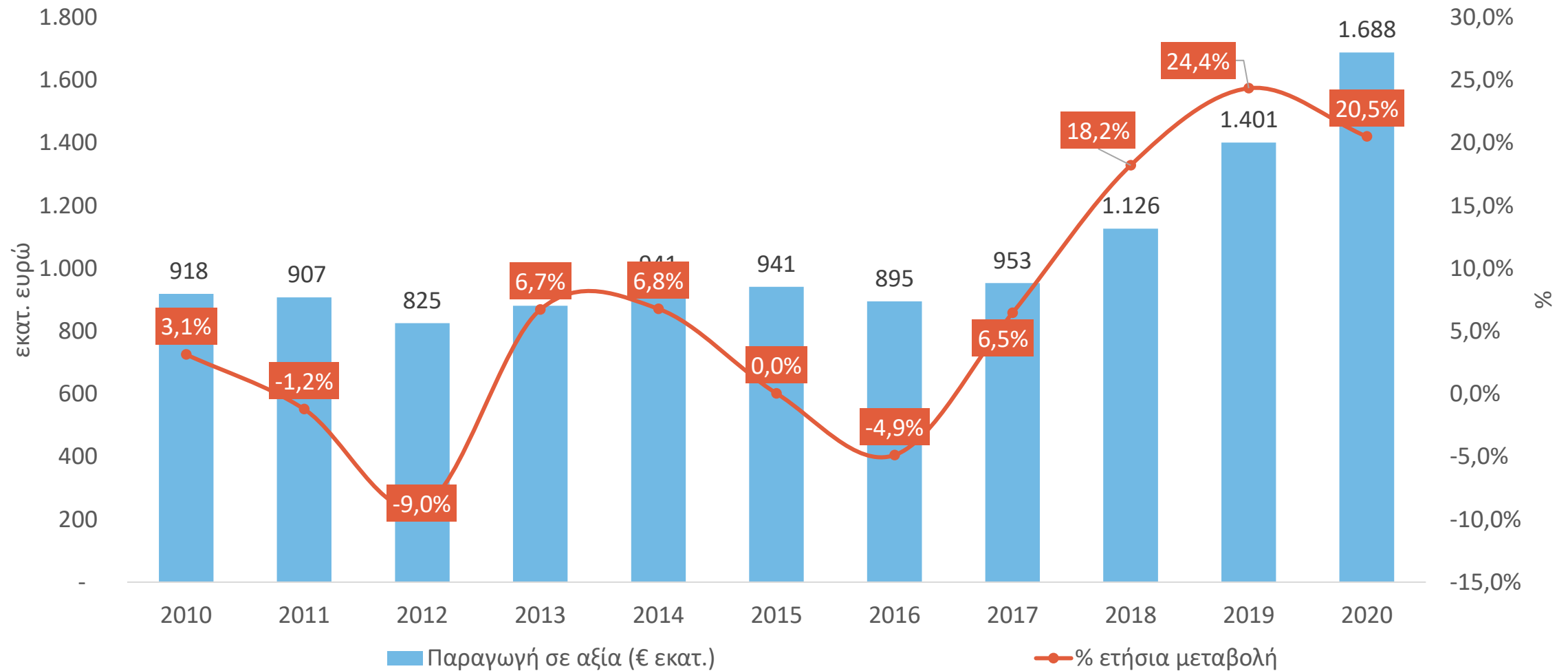
Ανοδικά κινείται η αγορά των ΜΗ.ΣΥ.ΦΑ. σε αξία (σε εκατ. €) (2018-2021)

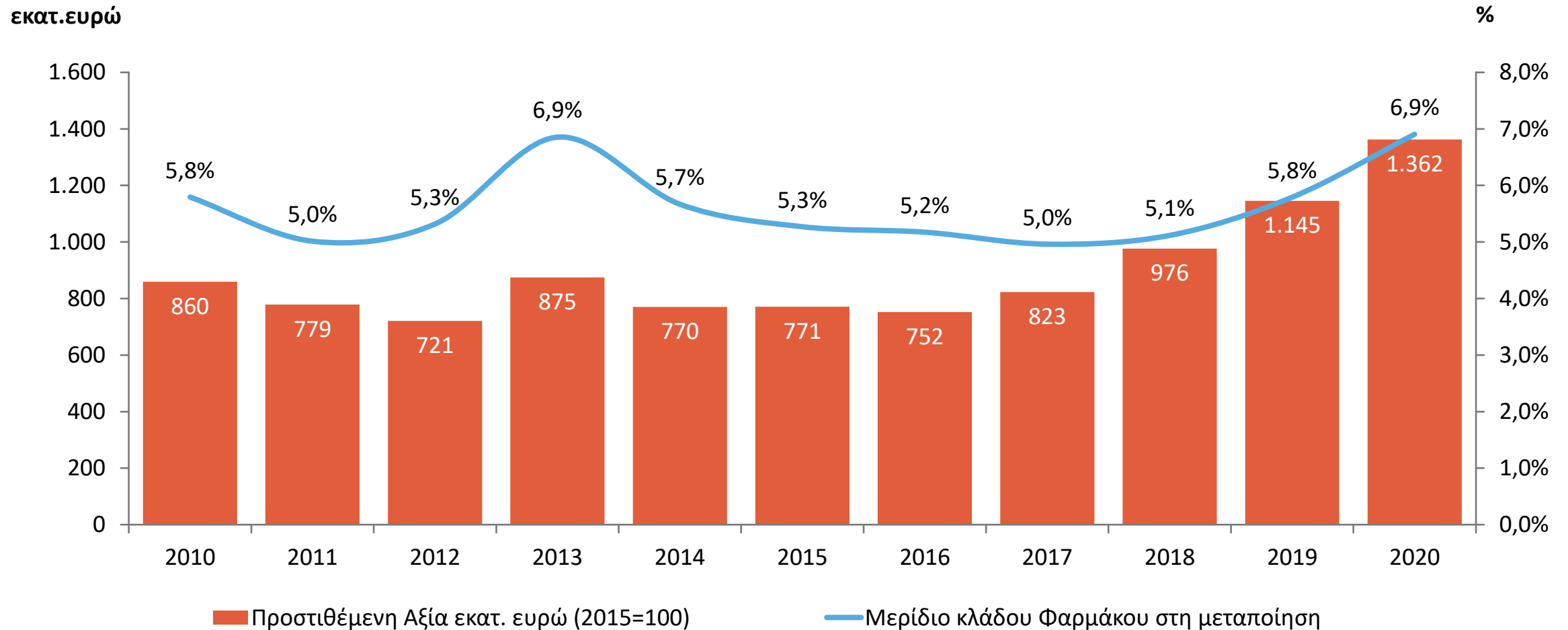
Την περίοδο 2009-2020 οι τιμές των φαρμάκων είναι μειωμένες κατά 11,2%, έναντι 2,5% στον τομέα της υγείας

Αγγίζει τα €1,7 δισεκ. το 2020 η παραγωγή, αυξημένη κατά 84% σε σύγκριση με το 2010

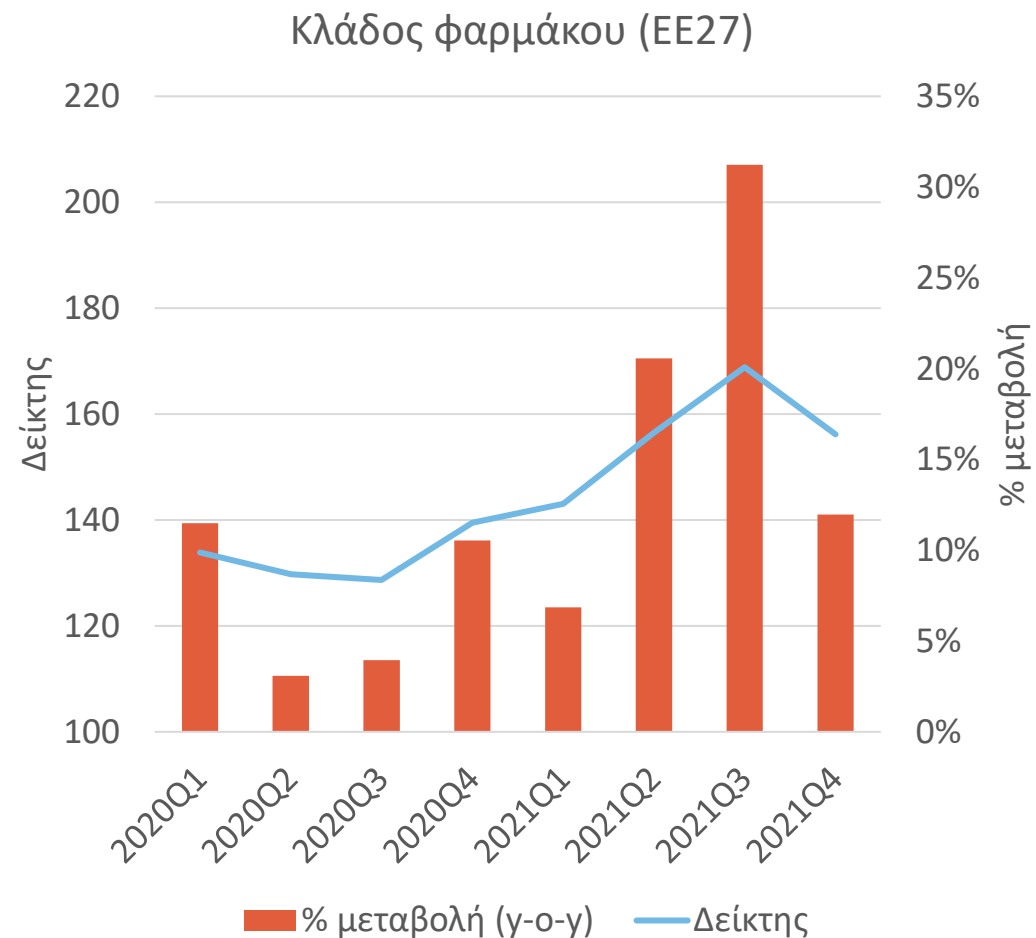
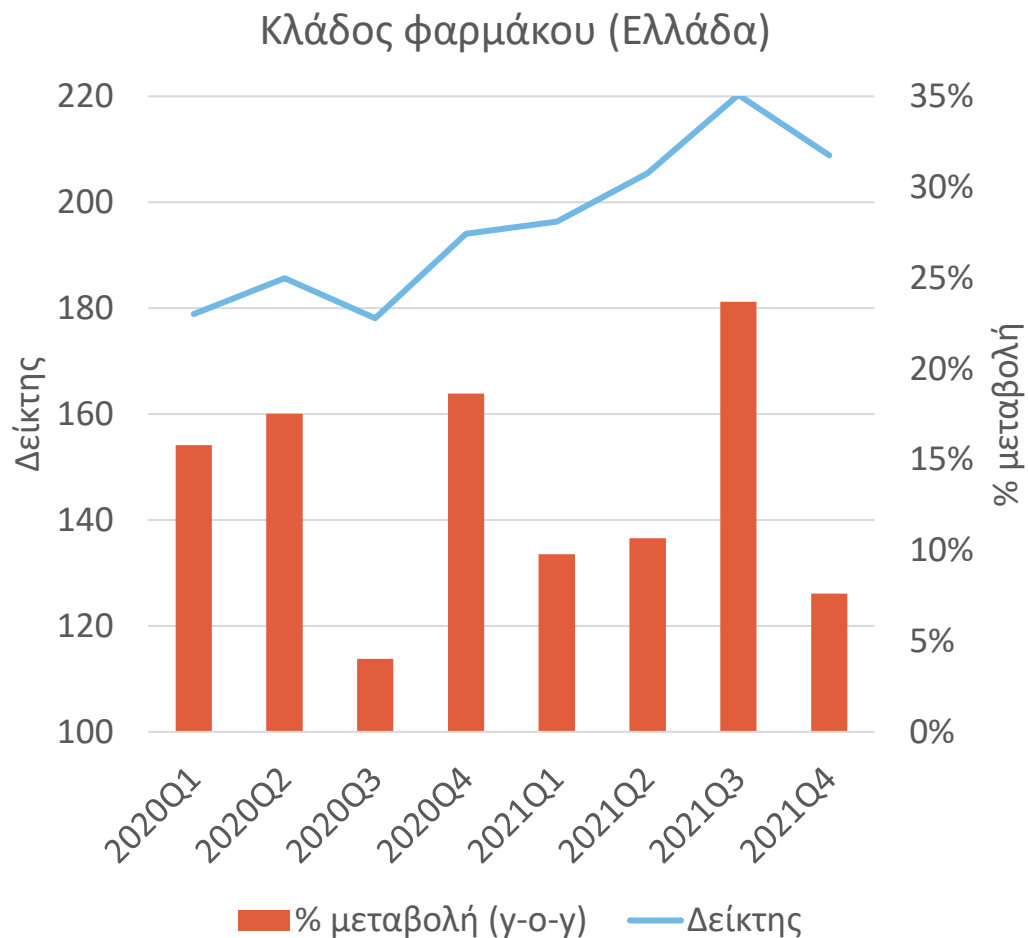

Διεύρυνση της προστιθέμενης αξίας του κλάδου, στα €1,4 δισεκ. (6,9% της μεταποίησης)

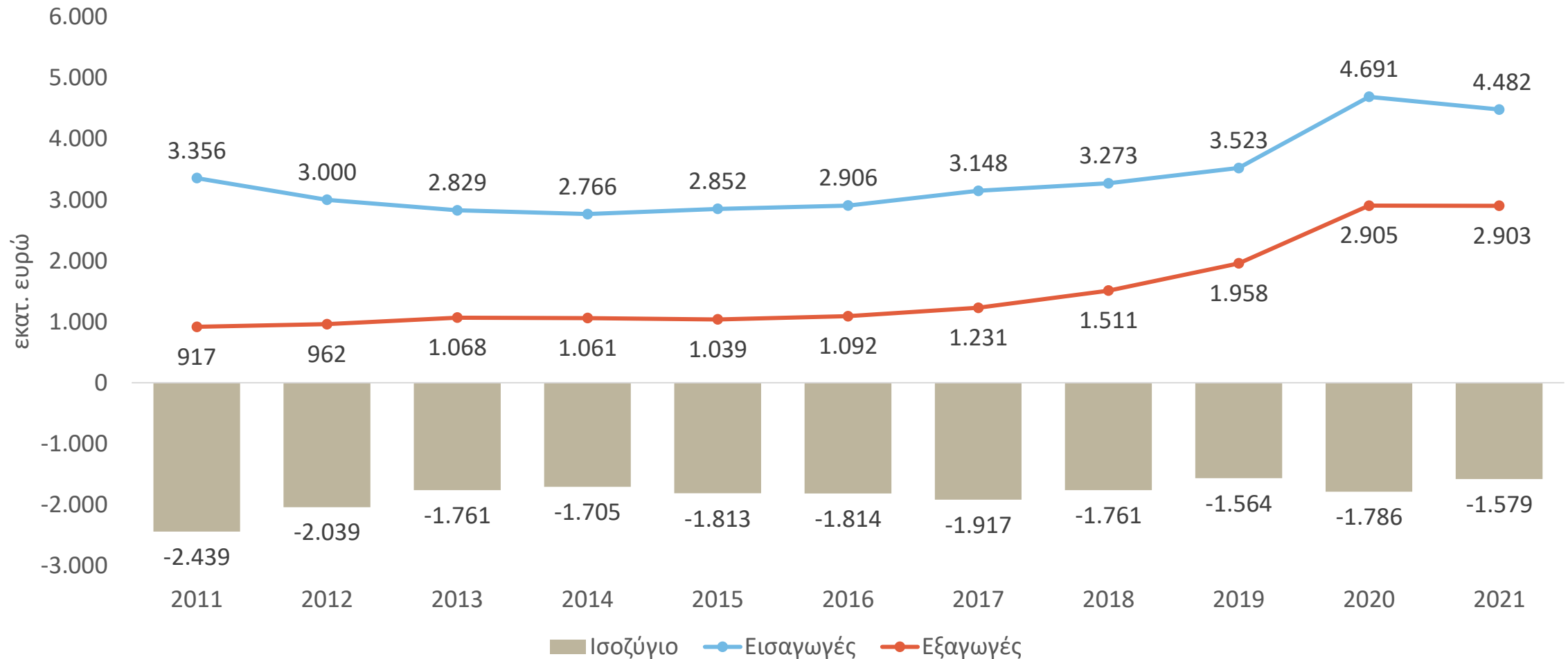

Σημαντική αύξηση του δείκτη παραγωγής φαρμάκων την τελευταία διετία, παρά την πανδημία

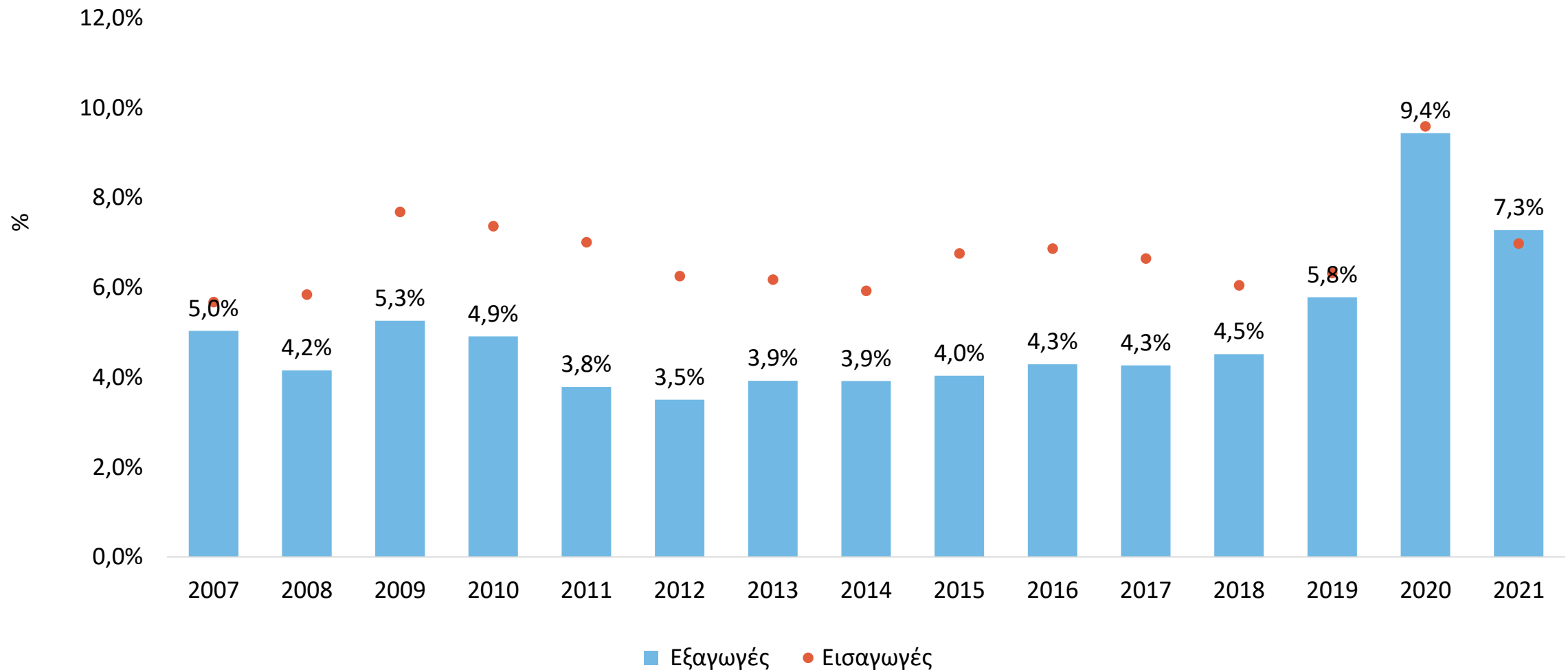
Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής φαρμάκου (2015=100)

Σημαντική αύξηση εισαγωγών και εξαγωγών το 2020, υποχώρηση εισαγωγών κατά 4,5% το 2021 στα €4,5 δισεκ., σταθεροποίηση των εξαγωγών

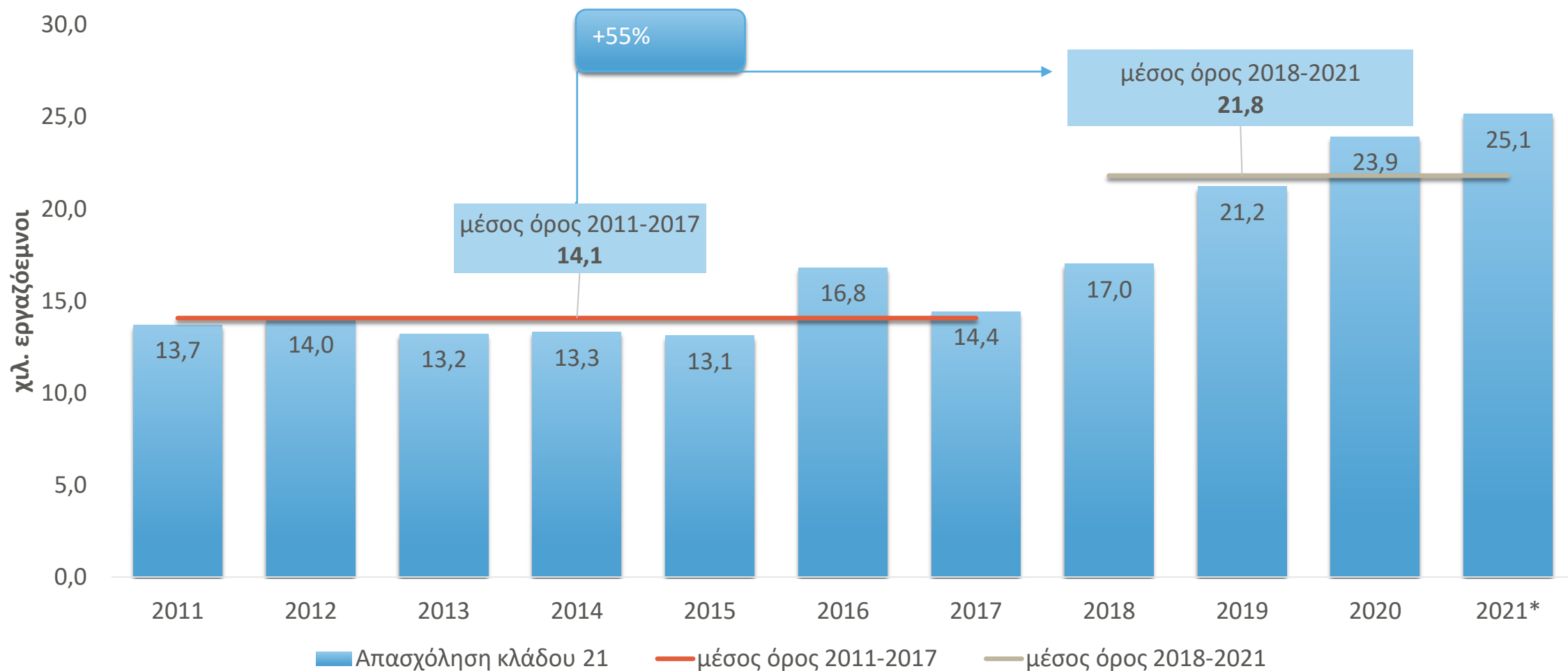

Πρώτη χώρα προορισμός προϊόντων: Γαλλία (29,7%), Γερμανία (11,8%) και Ην. Βασίλειο (5,6%). Στο 7,3% των συνολικών εξαγωγών αγαθών τα φάρμακα το 2021

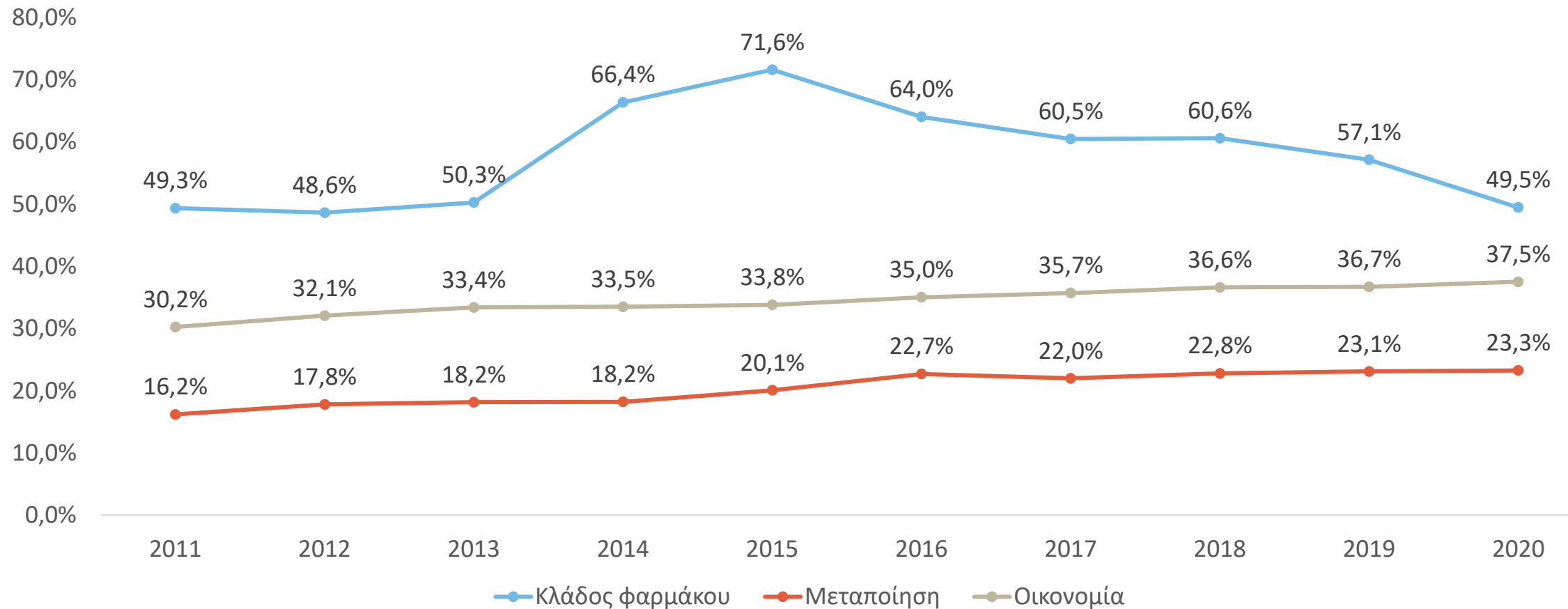

Πάνω από 25 χιλιάδες άτομα εργάζονται στην παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων

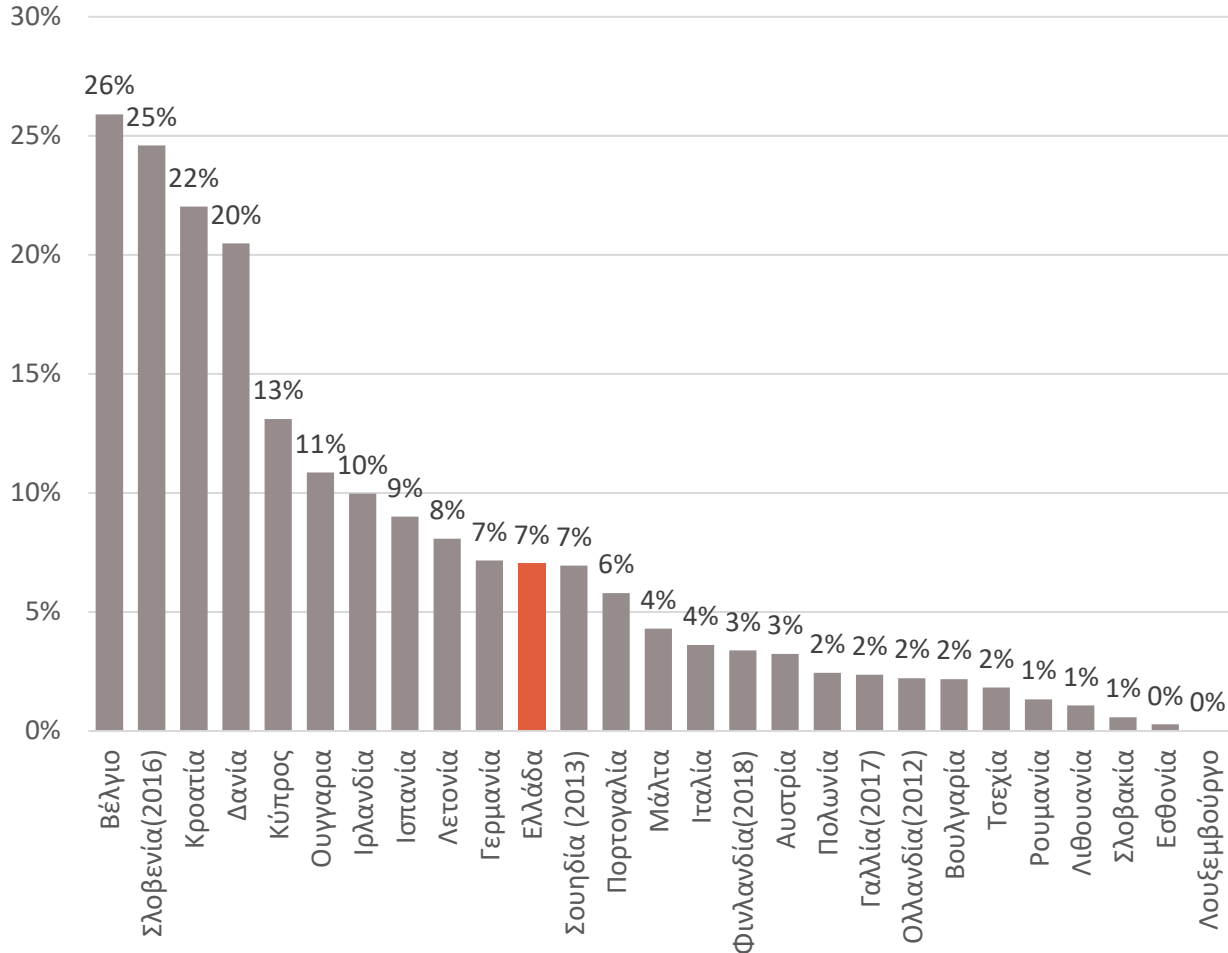
Υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο εργαζομένων στην παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων

Πτυχίο ή/και Μεταπτυχιακό

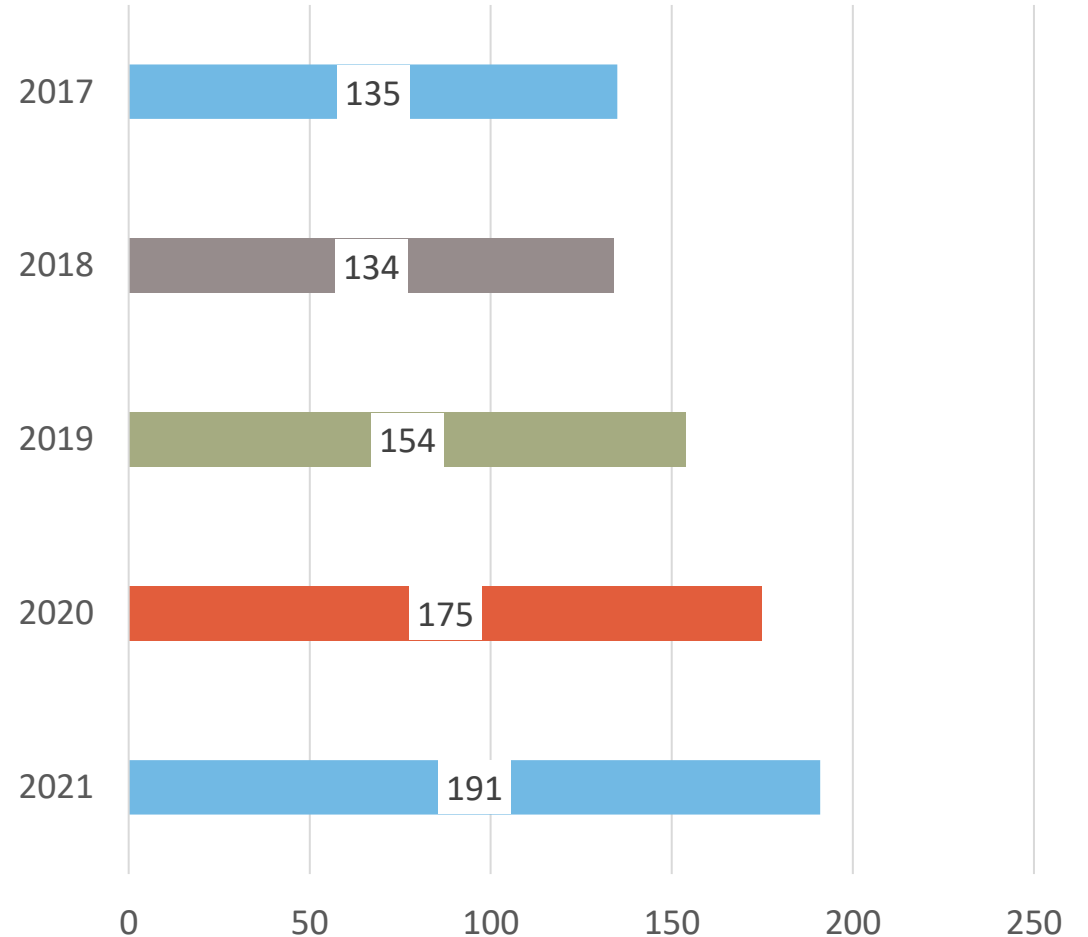

Σημαντική δραστηριότητα Έρευνας & Ανάπτυξης

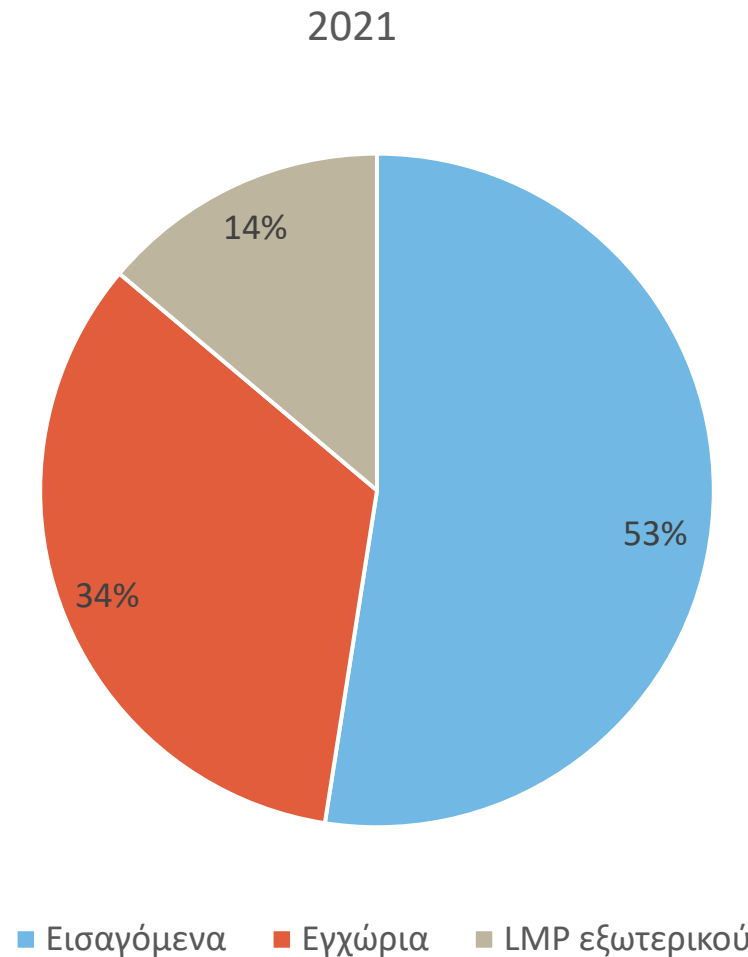
Δαπάνη βιομηχανίας παραγωγής φαρμάκου για E&A (% στη συνολική δαπάνη για E&A) (2017)

Συνολικός αριθμός κλινικών μελετών ανά 2017-2021

Το 34% των φαρμάκων παράγεται σε εγχώρια εργοστάσια: μεγάλο περιθώριο για προσέλκυση νέας παραγωγικής δυναμικότητας

Κλινικές μελέτες στην Ελλάδα: περιθώρια για περαιτέρω ανάπτυξη τους

Αριθμός κλινικών μελετών ανεξάρτητα φάσης ή σταδίου (2002-2021)

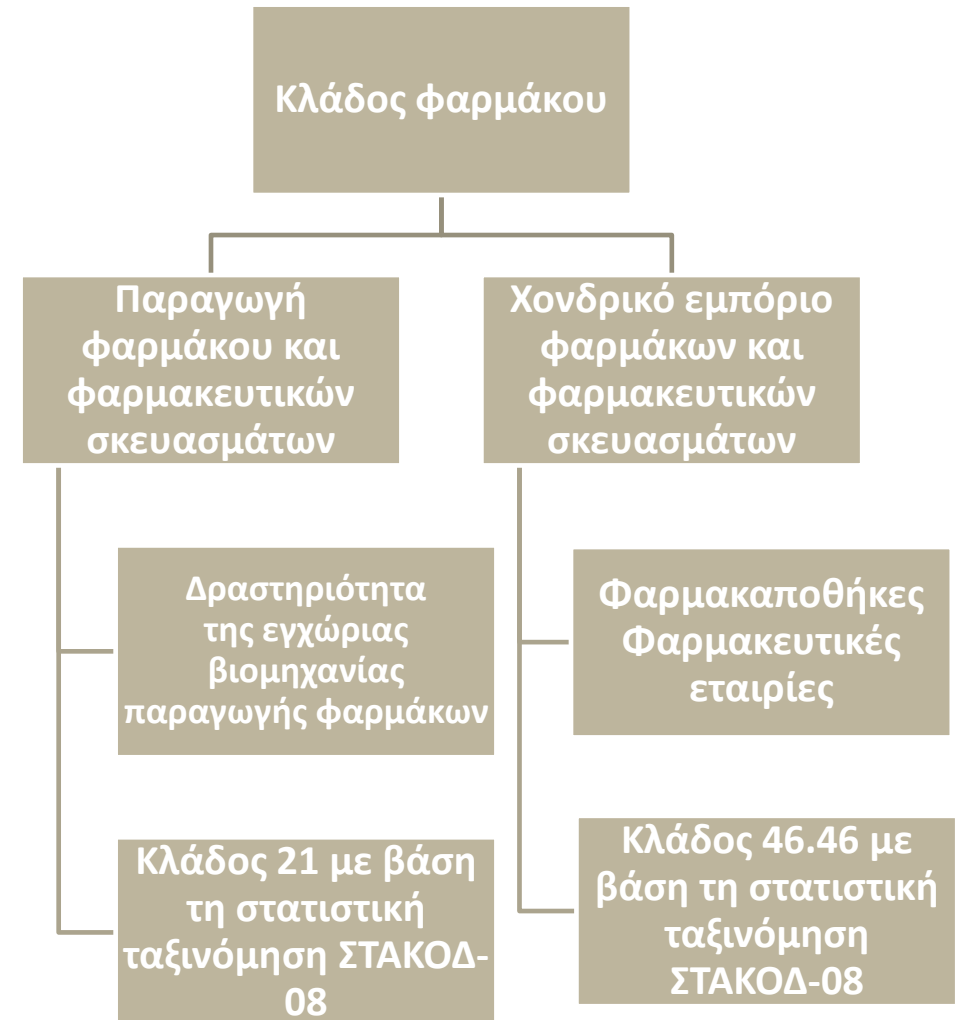
Η πολλαπλασιαστική συμβολή του κλάδου φαρμάκου στην ελληνική οικονομία (στοιχεία 2020)

Σκοπός και αντικείμενο της μελέτης

Σκοπός της μελέτης

Εκτίμηση της συμβολής στην οικονομία και στην απασχόληση από την δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Αντικείμενο της μελέτης

Η εκτίμηση της συνολικής συνεισφοράς μιας δραστηριότητας λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις σε μια οικονομία

Βασικές παραδοχές του υποδείγματος εισροών-εκροών

- Σταθερή τεχνολογία παραγωγής
  - Η παραγωγή του τελικού προϊόντος κάθε κλάδου απαιτεί εισροές και εργασία σε σταθερές αναλογίες
- Σταθερές τιμές και καταναλωτικές προτιμήσεις
- Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην παραγωγική δυνατότητα των κλάδων
- Εκτίμηση οικονομικής επίδρασης με βάση κύκλο εργασιών και απασχόληση κλάδου

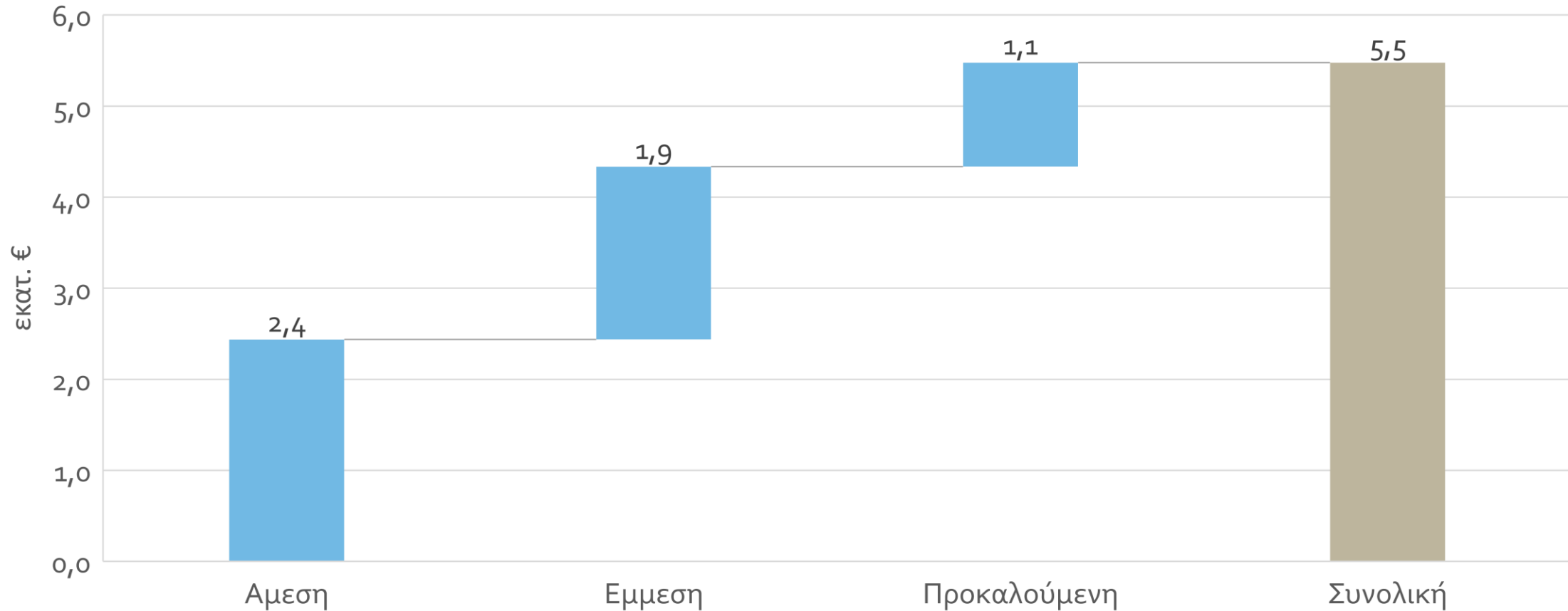
Η εκτίμηση της οικονομικής επίδρασης βασίζεται στον κύκλο εργασιών και την απασχόληση του κλάδου

Συνολική επίδραση:
Τι θα έχανε η ελληνική οικονομία στην περίπτωση που δεν είχε αναπτυχθεί ο κλάδος φαρμάκου στην Ελλάδα;

Η συνολική συμβολή του κλάδου του φαρμάκου σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε περίπου €5,5 δισεκ. (3,3% του ΑΕΠ) το 2020

Επίδραση στο ΑΕΠ

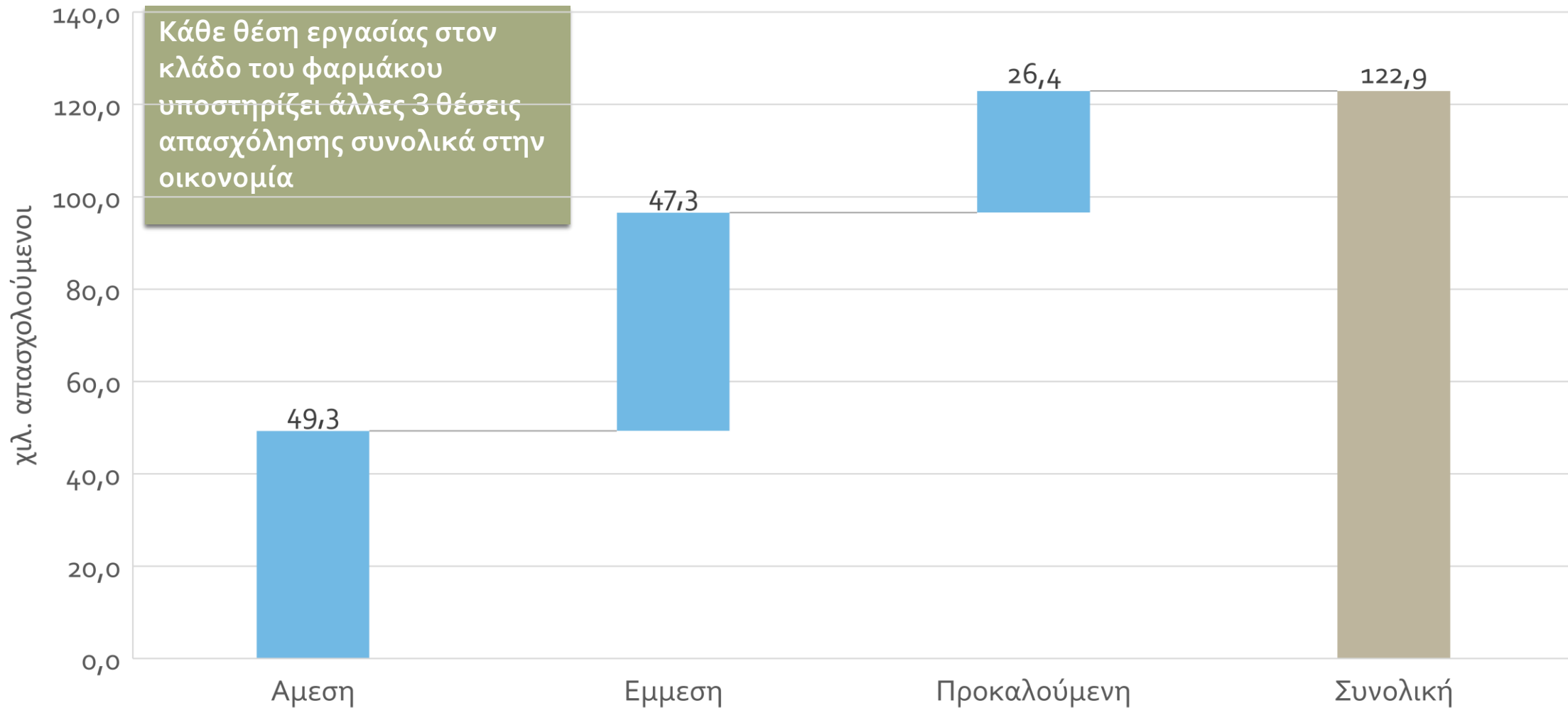

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας των εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του φαρμάκου δημιουργούνται άλλα 2,7 ευρώ ΑΕΠ στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

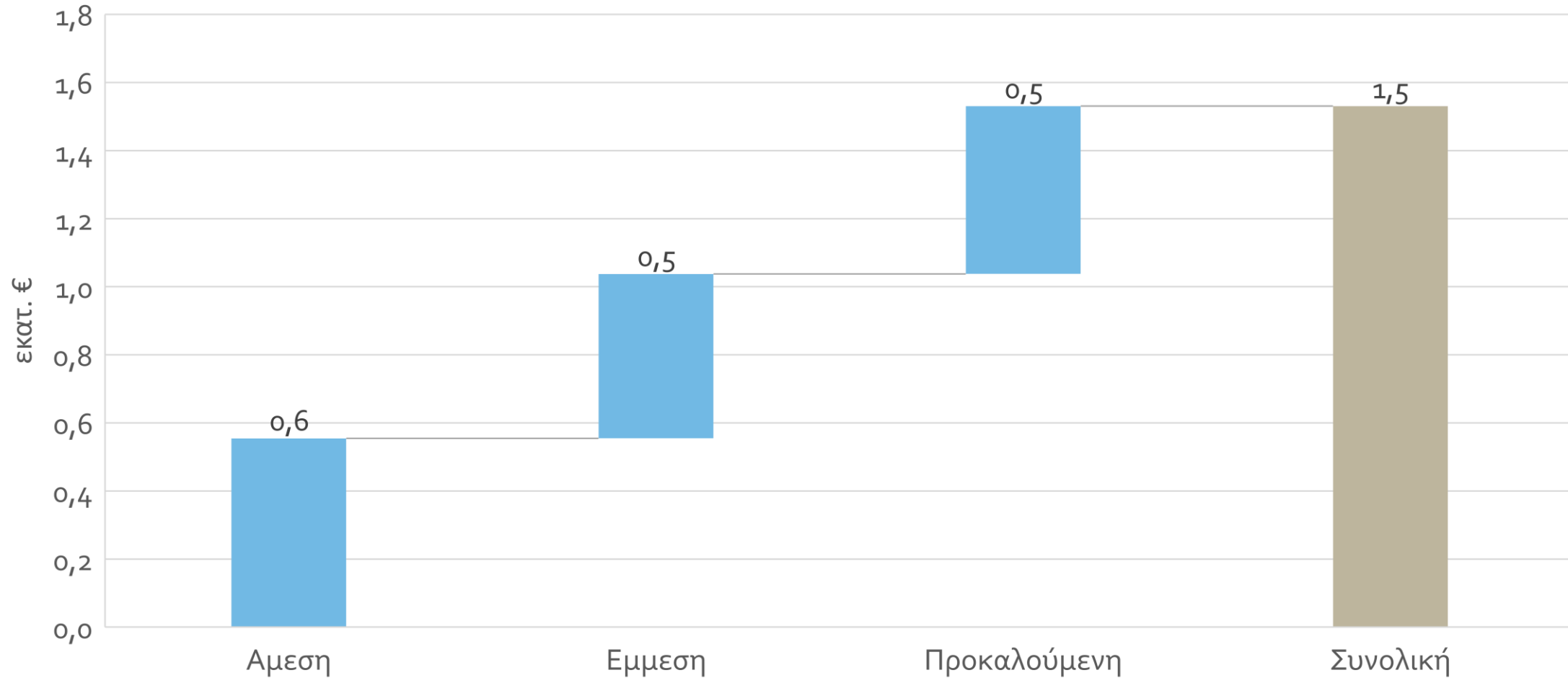
Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 123 χιλ. θέσεις εργασίας (ή 3,3% της συνολικής απασχόλησης)

Επίδραση στην απασχόληση

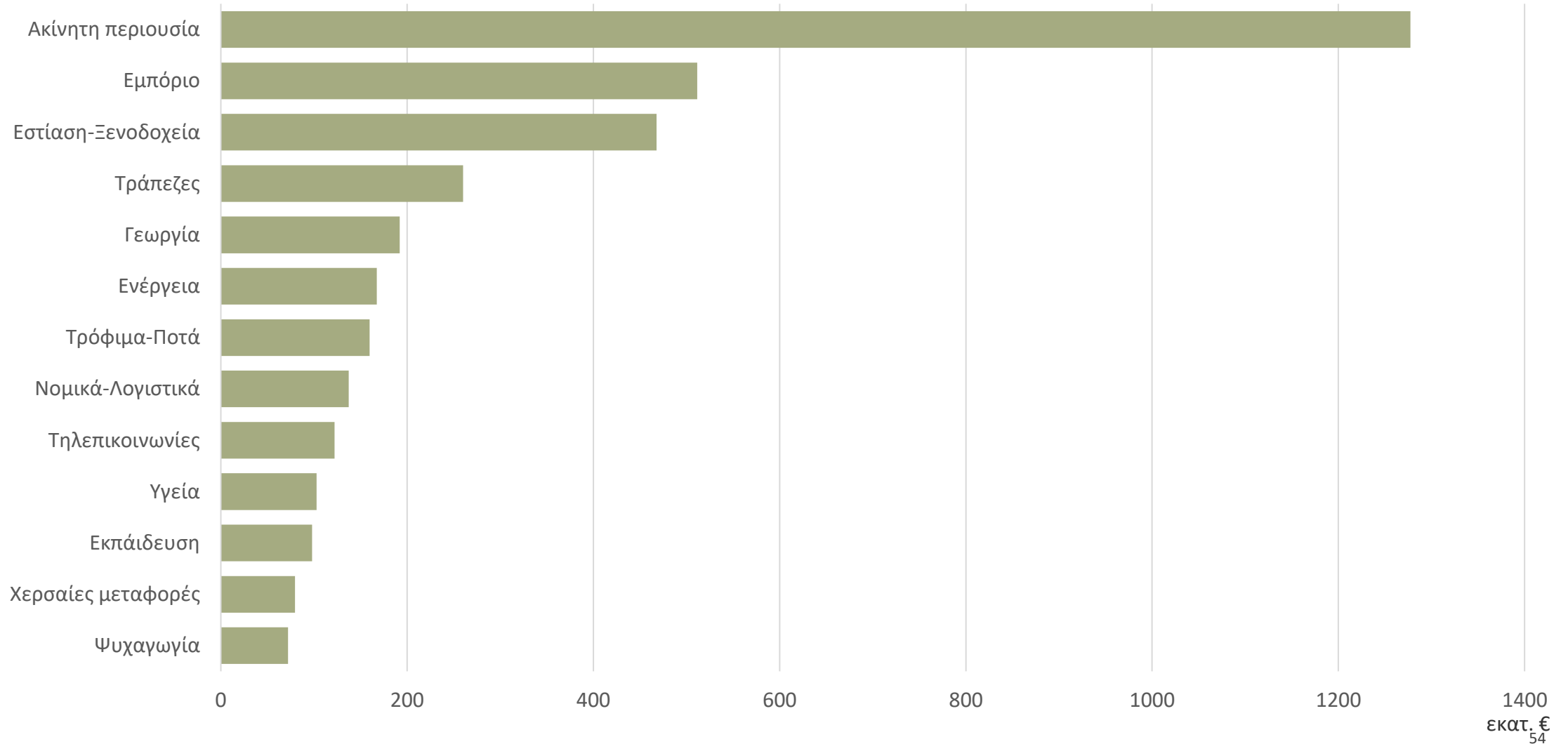
Η επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου ξεπερνά τα 1,5 δισεκ.

Επίδραση στα φορολογικά έσοδα από την δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

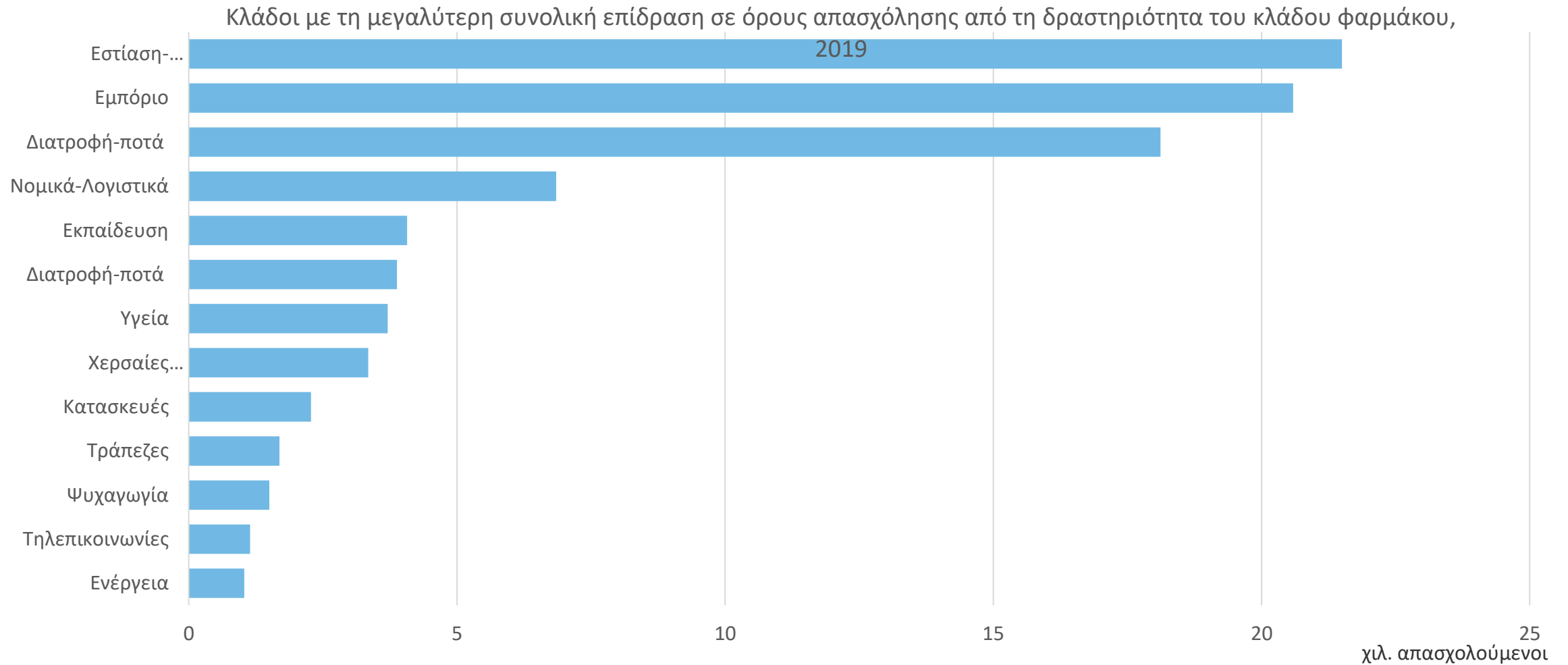

Σε ακίνητη περιουσία, εμπόριο, υπηρεσίες εστίασης-διαμονής η μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ

Κλάδοι με τη μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Στους κλάδους της εστίασης, του εμπορίου και των τροφίμων η μεγαλύτερη συνολική συνεισφορά στην απασχόληση από τον κλάδο φαρμάκου

Προκλήσεις κλάδου φαρμάκου στην Ελλάδα

- Πληθωριστικές πιέσεις, αύξηση κόστους πρώτων υλών και κόστους δανεισμού των επιχειρήσεων λόγω επιτοκίων
- Διαχείριση πρώτων υλών και δυσκολία μεταφοράς
- Δημοσιονομική ισορροπία κράτους, ανάγκη συγκράτησης ελλειμμάτων
- Γήρανση του πληθυσμού, αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης και τη μείωση γεννήσεων συνεχιζόμενες προκλήσεις
- Συλλογή και αξιοποίηση των πραγματικών δεδομένων (RWD/RWE) με πολλαπλά οφέλη για τους ασθενείς αλλά και την οικονομία της χώρας
- Οι σοβαρές χρόνιες ασθένειες αποτελούν την κύρια αιτία θανάτου και αναπηρίας στην Ευρώπη, και επηρεάζουν ολοένα περισσότερο τα νεαρά και μέσης ηλικίας άτομα καθώς και τους ηλικιωμένους, κυρίως λόγω ανθυγιεινού τρόπου ζωής.
- Η επιβάρυνση από τις χρόνιες ασθένειες είναι τεράστια: το 86% όλων των θανάτων, ή 4 εκατ. ευρώ τον χρόνο, συνδέονται με τις χρόνιες ασθένειες στην Ευρώπη.
- Εξατομικευμένη και στοχευμένη θεραπεία προς όφελος των ασθενών και του συστήματος υγείας
- Απαραίτητη η συμμετοχή των ασθενών στη χάραξη στρατηγικής και πολιτικής για ένα βιώσιμο και αποδοτικό σύστημα υγείας

Η επόμενη μέρα μετά την πανδημία και την ενεργειακή κρίση

- Επιτάχυνση ψηφιακού μετασχηματισμού του συστήματος υγείας
- Ανάγκη για ανάπτυξη εμβολίων και θεραπειών της επόμενης γενιάς και μετατόπιση της έρευνας και ανάπτυξης των εταιρειών σε άλλες προτεραιότητες
- Μετάβαση προς την αυτάρκεια και αυτοδυναμία φαρμάκων
- Αλλαγές προτύπων ανάπτυξης ορισμένων προϊόντων
- Ιδιαίτερη προσοχή για γρήγορη διεξαγωγή κλινικών μελετών
- Επένδυση στην ανάκαμψη των συστημάτων υγείας και στη χρηματοδότησή τους
- Διαχείριση Long Covid επιπτώσεων (ψυχική υγεία, περίθαλψη, κ.ά.)
- Καθυστέρηση θεραπειών, αποφυγή διενέργειας βασικών προληπτικών εξετάσεων, αναβολή προγραμματισμένων χειρουργείων
- Αύξηση ζήτησης για αντιβιοτικά, αντικά, αντισηπτικά, αντιισταμινικά, ορισμένα βιολογικά, αναπνευστικά φάρμακα, συμπληρώματα βιταμινών και μετάλλων, εμβόλια κ.λπ.
- Ανάγκη αναβάθμισης εγκαταστάσεων, προμήθειας πρώτων υλών.